

รายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

นางสาวพวงสุวรรณ พันธ์มะม่วง

ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศคุณประการ

รายงานผลการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์ศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูง จาก นายอนุชา พงษ์เกษม ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ คณะครู เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ กศน.อำเภอศรีราชา ทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายจิรวุฒิ เปร่งศรีรัตน์ ผู้อำนวยการ (เชี่ยวชาญ) สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร นายพานิช ศรีงาม ผู้อำนวยการ (เชี่ยวชาญ) กศน.อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดร.จิตตรา มาคะผล หัวหน้าภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ดร.จรัสศรี หัวใจ ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา นางจันทน์ กิ่งไทรงาม ครูชำนาญการพิเศษ กศน.อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ที่ให้คำปรึกษา และเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เครื่องมือ ขอขอบคุณ นางสาวฐิตารีย์ สุโธ๊ะ นักวิชาการศึกษา นางชฌณา และไหม นักเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา นางสาวศศิธร รักษาสุข ครูอาสาสมัคร กศน.อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี นางสาวสุชาดา ตรงกับใจ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและให้กำลังใจผู้ศึกษาตลอดมา

สุดท้ายนี้ อันคุณความดีและประโยชน์ที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแต่ผู้มีพระคุณ ครู อาจารย์ ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และผู้ที่มีส่วนร่วม ช่วยเหลือให้การศึกษและการรายงาน เล่มนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์

พวงสุวรรณณ์ พันธุ์มะม่วง

บทสรุปผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง รายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ชื่อผู้ศึกษา นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง

ปี พ.ศ. ที่ศึกษา พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา (กศน. อำเภอศรีราชา) เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี (สำนักงาน กศน. จังหวัดชลบุรี) มีบทบาทภารกิจในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จากรายงานการประเมินตนเอง ปี พ.ศ. 2557 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ผู้รับบริการ มาตรฐานที่ 2 คุณภาพจัดการศึกษา การให้บริการ มีข้อเสนอเพื่อการพัฒนาโดยให้มีการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพทั้งคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งครูควรใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ ต้องพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนให้มากขึ้น พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการใช้บริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รู้จักใช้สื่อเทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ และนำไปบูรณาการในการประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูควรมีการออกแบบกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน และรายวิชาที่เรียน (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา 2557: 69-76)

ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน และการส่งเสริม สนับสนุน การใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยบูรณาการความรู้ในชุมชนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา และพบว่าในอำเภอศรีราชามีแหล่งเรียนรู้จำนวนมาก แต่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและคุ้มค่า ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่ศึกษา

การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 2) ศึกษาและกำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยครูและบุคลากรของ กศน.อำเภอศรีราชา ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนร่วมกันของบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย จึงควรมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณาวางแผนโดยวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และแนวทางในการดำเนินงานต่อไป โดยการสร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากร รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และความสำคัญของการบริหารแหล่งเรียนรู้ ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ รมณรงค์ให้ครู กศน. นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วม ทั้งในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ และวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ชุมชนมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดเทคนิค และสื่อการเรียนรู้ ดังนั้นควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของแหล่งเรียนรู้ ควรจัดหา พัฒนา ผลិតสื่อ นวัตกรรม ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ควรมีการจัดทำเครื่องมือและระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง

2. แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีกระบวนการขั้นตอนของการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ตามวงจรบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) มีข้อค้นพบดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการรวบรวมสำรวจแหล่งเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วม ประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น ร่วมกำหนดนโยบาย วางแผนการใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แผนงานโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มีการดำเนินงานร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตามแผนการเรียนรู้ ร่วมจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ และให้นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียนรู้ พร้อมทั้งบันทึกผลการเรียนรู้ ในบันทึกการเรียนรู้ ครู กศน. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล และรายงานผลการจัดการเรียนรู้

2.3 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดกรอบการนิเทศ ประเด็นการนิเทศ และเครื่องมือนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการนิเทศ ภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา คณะกรรมการสถานศึกษา และหรือภาคีเครือข่าย ร่วมนิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการนิเทศ และเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล ประเมินผล และรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.4 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง นำข้อมูลผลการประเมิน ข้อเสนอ ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านแหล่งเรียนรู้ โดยการศึกษาแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดให้จัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา

2559 เนื่องจากสอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผล การศึกษาดังนี้ ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทั้ง 3 แห่ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกแห่ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

4. ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การ ศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จากการพัฒนาแนวทาง และการนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไปใช้ พบว่าปัจจัยความสำเร็จ คือการบริหารงาน เชิงระบบทุกด้าน รวมทั้งเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) การได้รับการสนับสนุนจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้ร่วมจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดการความรู้ โดย การถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเก็บพัฒนาเป็นสื่อการเรียนรู้ มีการถ่ายทอด หรือ ต่อ ยอดความรู้ เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในชุมชน และ ภูมิปัญญาที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทั้งในด้านฐานข้อมูลองค์ความรู้ ประสบการณ์ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ได้มี ประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ การนำความรู้ไปปรับใช้และเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ควรมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมทั้งด้านสถานที่ บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดรูปแบบ กิจกรรมให้เหมาะสม หลากหลาย เพื่อให้ผู้ที่มาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการอย่างแท้จริง โดยภายในแหล่งเรียนรู้ ควรมีสื่อมัลติมีเดีย นิทรรศการที่มีชีวิต สอดคล้องกับบริบทชุมชนสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ และมีการสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองในแหล่ง เรียนรู้ ครู กศน. กับภูมิปัญญาท้องถิ่นนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บฐานข้อมูลความรู้ ของภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ทางสื่อสังคมออนไลน์ พัฒนาหลักสูตร รายวิชาเลือกเสรีของสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ หรือการนำจำนวนชั่วโมงที่เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มาเทียบโอนได้ เพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ : แหล่งเรียนรู้ / การบริหารแหล่งเรียนรู้ / การเรียนรู้ตลอดชีวิต

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง รายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ชื่อผู้ศึกษา นางสาวพวงสุวรรณณ์ พันธุ์มะม่วง

ปี พ.ศ. ที่ศึกษา พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ 2) ศึกษาและกำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การวางแผนการใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนร่วมกันของบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย จึงควรมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณาวางแผน โดยวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และแนวทางในการดำเนินงานต่อไป โดยการสร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากร รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และความสำคัญของการบริหารแหล่งเรียนรู้ ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ครู กศน. นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วม ทั้งในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ และวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านการวางแผนการใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ พบว่า

2.1 ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการรวบรวมสำรวจแหล่งเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วม ประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น ร่วมกำหนดนโยบาย วางแผนการใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แผนงานโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มีการดำเนินงานร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตามแผนการเรียนรู้ ร่วมจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ และให้นักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานเรียนรู้ พร้อมทั้งบันทึกผลการเรียนรู้ในบันทึกการเรียนรู้ ครู กศน. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลและรายงานผลการจัดการเรียนรู้

2.3 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดกรอบการนิเทศ ประเด็นการนิเทศ และเครื่องมือนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการนิเทศภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา คณะกรรมการสถานศึกษา และหรือภาคีเครือข่าย ร่วมนิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการนิเทศ และเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล ประเมินผล และรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.4 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง นำข้อมูลผลการประเมิน ข้อเสนอ ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนรู้พัฒนาแหล่งเรียนรู้

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านแหล่งเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทั้ง 3 แห่ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกแห่ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

4. ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี คือการบริหารงานเชิงระบบทุกด้าน รวมทั้งเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) การได้รับการสนับสนุนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในชุมชน สถานที่แหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

คำสำคัญ : แหล่งเรียนรู้ / การบริหารแหล่งเรียนรู้ / การเรียนรู้ตลอดชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
บทคัดย่อ.....	จ
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	9
แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	18
การจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	42
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	43
ขั้นตอนการศึกษา.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือ การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.....	50
ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.....	54

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 3	ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	64
ตอนที่ 4	ปัจจัยความสำเร็จของการบริการแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.....	74
5	สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
	สรุปผลการศึกษา.....	77
	อภิปรายผล	81
	ข้อเสนอแนะ.....	83
	บรรณานุกรม.....	84
	ภาคผนวก.....	89
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	90
	ภาคผนวก ข เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ.....	92
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	118
	ภาคผนวก ง คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	121
	ภาคผนวก จ การเผยแพร่ผลงาน	125
	ประวัติผู้ศึกษา.....	133

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 จำนวนแหล่งเรียนรู้ในทำเนียบแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2559.....	37
ตาราง 2 การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา เกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	55
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ป่าชายเลนชุมชนแหลมฉบัง.....	65
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง.....	67
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ หอสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา.....	69

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	42
แผนภาพ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	58
แผนภาพ 3 การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	59
แผนภาพ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้.....	61
แผนภาพ 5 การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้.....	62
แผนภาพ 6 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้.....	63

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 4 เรื่องแนวการจัดการศึกษาที่ให้เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทุกรูปแบบทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของโลก มาตรา 22 กำหนดให้จัดการศึกษาโดยยึดหลัก “ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” มาตราที่ 24 (5) รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มาตรา 25 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ทั้งแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมรอบตัว ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เน้นการบูรณาการความรู้ด้านตนเอง ด้านสังคมไทยและสังคมโลก คุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมความใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ จนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบ คือปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อความเข้มแข็งของคนไทย เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2553: 10)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน และสนับสนุนประสานงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงาน กศน. ได้มีการขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 11) ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสม โดยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ให้มีมาตรฐานและกระจายให้ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลายรูปแบบ ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคล

ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากจุดมุ่งหมายสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือการปลูกฝังนิสัย และทักษะในการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกโอกาส ดังนั้น การจัดการศึกษาทุกรูปแบบ จึงเน้นการให้เรียนรู้วิธีเรียน วิธีแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และใช้ความรู้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองในทุก ๆ ช่วงชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559: 118) ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน โดยใช้ กศน.ตำบล/แขวง ของแต่ละสถานศึกษา เป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2555: 27-31)

อย่างไรก็ตามแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีอยู่อย่างกระจัดกระจายโดยทั่วไป ยังไม่ได้รับความสนใจที่จะศึกษาจัดหมวดหมู่ ไม่ได้รับการพัฒนาและใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อที่จะไม่ทำให้การศึกษาเป็นสิ่งที่แปลกแยกออกจากชีวิตจริงของบุคคล และเพื่อให้เป็นการศึกษาที่หยั่งรากลงในภูมิปัญญาของแต่ละคน (ชัยศ อัมสุวรรณ. 2544: 23) จากการติดตามความก้าวหน้าในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีข้อค้นพบเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ไม่มีการนำแผนหรือนโยบายลงไปปฏิบัติอย่างจริงจัง การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานขาดการประสานเชื่อมโยงกัน ระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดการสร้าง และขยายเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ขาดการส่งเสริมสนับสนุนบรรณารักษ์หรือบุคลากรที่ดูแลหรือรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ขาดการประชาสัมพันธ์หรือกระตุ้น จูงใจให้ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ เพื่อเข้ามาใช้บริการแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553: 79-80) ฉะนั้นจึงควรมีการศึกษา วิจัยพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน และแนวทางการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนให้ได้เต็มศักยภาพขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าของสังคม ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ องค์กรความรู้ วิถีชีวิต ควรคงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน

จากผลการวิจัยคุณลักษณะผู้นำยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้น จูงใจ ส่งเสริม ให้มีวัฒนธรรมในองค์กรของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลให้บุคลากรรับรู้ถึงการดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน โดยการส่งเสริมศักยภาพบุคลากรให้มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุนติดต่อ

ประสานงานในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน และกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เกิดความคิดสร้างสรรค์และพัฒนางาน โดยเฉพาะการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนร่วมกับกลุ่มผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน (รุ่งนภา พูลสวัสดิ์. 2557: 92) นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและ มุ่งเน้นจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน โดยกระจายการเรียนรู้จากสถานศึกษาสู่ชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อนำความรู้ไปแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน ตอบสนองความต้องการ ของชุมชน และเกิดการสะสมองค์ความรู้ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการบูรณาการความรู้ในชุมชน ให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. โดยคำนึงถึงการประกอบอาชีพ และการมีงานทำ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียน การสอนของสถานศึกษา สนับสนุน ประสานงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน โดยมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ให้มีมาตรฐานและกระจายอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ (เจตสุภา นาชัยเวียง. 2558: 100-101)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา (กศน.อำเภอ ศรีราชา) เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชลบุรี (สำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี) มีบทบาทภารกิจในการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคี เครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่ง เรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งตามนโยบายของสำนักงาน กศน. ได้กำหนดให้ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล (กศน.ตำบล) เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Learning Center) จัด กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ (Opportunity Center) โดยการประสานงานตามแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานภาคี เครือข่ายในพื้นที่ และหน่วยงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในชุมชนเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการ เรียนรู้ของชุมชน

จากรายงานการประเมินตนเอง ปี พ.ศ. 2557 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ผู้รับบริการ มาตรฐานที่ 2 คุณภาพจัดการศึกษา การให้บริการ มีข้อเสนอเพื่อการพัฒนาโดยให้มีการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

ที่ส่งเสริมคุณภาพทั้งคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งครูควรใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ ต้องพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนให้มากขึ้น พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการใช้บริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รู้จักใช้สื่อเทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ และนำไปบูรณาการในการประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูควรมีการออกแบบกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน และรายวิชาที่เรียน (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา 2557: 69-76)

ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน และการส่งเสริม สนับสนุน การใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่าย ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยบูรณาการความรู้ในชุมชนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งในอำเภอศรีราชามีแหล่งเรียนรู้จำนวนมาก แต่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและคุ้มค่า ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาและกำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการศึกษา

รายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนมีนาคม 2558 ถึง เดือนเมษายน 2560

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการดำเนินการศึกษา แบ่งตามขั้นตอนของการศึกษา ได้แก่

2.1 การศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประชากร ได้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 1 คน บรรณารักษ์ 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครู กศน. ตำบล 11 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 6 คน รวมจำนวน 24 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามรายชื่อทำเนียบภูมิปัญญา กศน. จำนวน 41 คน รวมทั้งสิ้น 65 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 1 คน บรรณารักษ์ 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครู กศน. ตำบล 11 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 6 คน รวมจำนวน 24 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เคยจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จำนวน 11 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางของ Miles and Huberman (1994) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) รวมทั้งสิ้น 35 คน

2.2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประชากร คือ นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,558 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้การป่ายเล่นชุมชนบ้านแหลมฉบัง สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุมทอง และห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา จำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในสาระทักษะการเรียนรู้ เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวทางของ Miles and Huberman (1994) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่ายเล่นชุมชนบ้านแหลมฉบัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุมทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดให้จัดการ

เรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ลงทะเบียนเรียนใน
สาระทักษะการเรียนรู้ เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

- สภาพ ปัญหา การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอก
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตัวแปรตาม

- แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

- ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. ได้ข้อมูล สารสนเทศแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน เพื่อสามารถนำไปวางแผนในการ
พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเรื่องของการฝึก
ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสวงหาความรู้ ปลูกฝังนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ตลอดชีวิต และการสร้างจิตสำนึกให้ตระหนักรู้ถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนและท้องถิ่น

3. ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมศักยภาพ ความเข้มแข็ง ความร่วมมือ การมี
ส่วนร่วมของชุมชน ภาควิชาเครือข่ายในการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ของหน่วยงาน
องค์กรต่างๆ รวมทั้งคนในชุมชน

4. ผลการศึกษานำไปพัฒนาการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ชุมชน ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้
ตลอดชีวิตในชุมชนได้อย่างเต็มศักยภาพ จะได้เป็นต้นแบบในการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ให้กับ
สถานศึกษาอื่น ๆ

5. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุนต่อการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม
และเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติต่อไป และส่งผลที่ดีอย่างต่อเนื่องต่อการแสวงหาความ
ร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับองค์กรทางสังคม และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งชุมชนอื่น ๆ
ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต** หมายถึง สถานที่หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วยองค์ความรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่เกี่ยวกับชีวิต วัฒนธรรม อาชีพ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ มีความรู้ที่มีการปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 2) แหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 3) แหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล 4) แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และ 5) แหล่งเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพในชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2. **การศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต** หมายถึง การศึกษาเอกสารสรุปผลการดำเนินการ โครงการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การวิเคราะห์ SWOT ว่ามีปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในเรื่องใด โดยการประชุม สอบถาม ระดมความคิดเห็น อภิปราย เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตามกระบวนการขั้นตอนของการบริหารแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ 4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

3. **แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต** หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มากำหนดเป็นกระบวนการขั้นตอนในการบริหารแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ 4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา

4. **ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ ความรู้สึก ความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 3) ด้านแหล่งเรียนรู้

5. **นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง ผู้ที่ขึ้นทะเบียน ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

โดยเป็นนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง :
สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชน
อำเภอศรีราชา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้
 - 1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
 - 1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้
 - 1.4 ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้
 - 1.5 การใช้ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1 การวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้
 - 2.2 การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้
 - 2.3 การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้
 - 2.4 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้
3. การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

1. แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวทางการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นความจำเป็นที่ต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้หรือได้รับความรู้จากครูเท่านั้น แต่สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน หรือที่อยู่รอบตัว โดยเฉพาะในปัจจุบันแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สื่อที่ทันสมัย การใช้โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ที่สามารถเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้สะดวก ทุกที่ ทุกเวลา ตามความสะดวก ตรงกับความจำเป็นของตนเอง และเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้สังคม ประเทศชาติ ยังต้องการประชาชนที่มี

ความรู้ ความสามารถ มีทักษะที่เหมาะสม มีส่วนร่วมในสังคม ดังนั้น แหล่งเรียนรู้ในชุมชนจึงเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เนื่องด้วยการที่ประชาชนใกล้ชิดกับแหล่งเรียนรู้ มีกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนของตนเอง ตามวิถีการดำเนินชีวิต จึงง่ายและสะดวกที่จะเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เรียนรู้เมื่อไหร่ก็ได้ เป็นแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและใช้การเรียนรู้เป็นหลักในการพัฒนาบุคคลและสังคม (สุมาลี สังข์ศรี.2556: 35-36)

1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้

ถวัลย์ มาศจรัส (2553: 85) ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความสนใจใคร่เรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2555: 328) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ (learning resources) ไว้ว่า หมายถึง บุคคล ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ที่ให้ความรู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ เช่น ผู้รู้ เชี่ยวชาญ ปราชญ์ ชาวบ้าน เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศาสนสถาน องค์กรในชุมชน สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

สุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557: 10) ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่าหมายถึง แหล่งหรือสถานที่รวมแห่งความรู้ที่ให้ข้อมูลข่าวสารและ สารสนเทศ ทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น หรืออาจเป็นแหล่งสะสมประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติ จากการแนะนำของครูหรือวิทยากร และจากการศึกษาโดยอิสระตามความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นั้นๆ เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืนและตลอดชีวิต

พิชัย เรืองดี (2558: 10) ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร มวลประสบการณ์หรือศูนย์รวมความรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ไม่ว่าจะป็นห้องปฏิบัติการ อาคารสถานที่ สนามกีฬา แปลงเกษตร บุคคล สถานที่ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นความรู้ที่มีคุณค่า มีประโยชน์เอื้อต่อการจัดการการศึกษาต่อผู้เรียน ซึ่งสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดกระบวนการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ตามอัธยาศัย และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

จากความหมายของแหล่งเรียนรู้ ซึ่งอาจใช้ชื่อเรียกต่างๆ กัน ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่จะใช้คำว่าแหล่งความรู้ในชุมชนหรือแหล่งวิทยาการในชุมชน เนื่องจากในอดีตหรือ

แม้แต่ในปัจจุบัน การจัดแหล่งความรู้หรือแหล่งเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ใช้กับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษานอกระบบ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น หรือชุมชนต่างๆ ที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาในระบบ โรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่แวดล้อมใกล้หรือไกลตัว ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่น เช่น ข้อมูล สารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี การสื่อสาร บุคคล สถานที่ ธรรมชาติแวดล้อม ที่เพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ทำให้เกิดมโนทัศน์ความรู้ใหม่ เกิดขึ้นสามารถคิดสร้างสรรค์พัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่เดิมให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ศึกษา การเรียนรู้ สามารถเลือกรับเอาทั้งสิ่งที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเรียนรู้ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการสาขาต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการศึกษาหรือการเรียนรู้จะหยุดอยู่เพียงการศึกษาภาคบังคับในรั้วโรงเรียนเท่านั้นไม่ได้ ทุกคนจะต้องศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นแหล่งความรู้ต่างๆ จึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและความพร้อม ซึ่งมีการกล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2553: 5) กล่าวว่า สถานศึกษาทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้เพียงพอที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

นอกจากนี้ยังได้กล่าวไว้ว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ

สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

สุมาลี สังข์ศรี (2548: 24-25) กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่ประชาชนมีปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ตลอดเวลา ไม่จำกัดเพศและวัย
2. เป็นแหล่งที่ช่วยเสริมการเรียนการสอน
3. เป็นแหล่งที่ประชาชนเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้จากแหล่งกำเนิดได้
4. เป็นแหล่งที่ประชาชนเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง หรือลงมือปฏิบัติจริงได้
5. เป็นแหล่งที่ประชาชนเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ ที่มีการคิดค้นขึ้นและได้เห็นของจริง

อัคราภูมิ จันทะแสง (2557: 16) กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เป็นสถานที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นที่รวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ของแต่ละบุคคล และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีความรู้ความสามารถ การพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล ตลอดจนจัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สุรเกียรติ งามเลิศ (2559: 10) แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ กล่าวคือเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ ในด้านต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งแหล่งเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความ อยากรู้อยากเรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ ทั้งภายในโรงเรียน และชุมชน และยังเป็นการเชื่อมโยงให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้รับการ ปลูกฝังในการรักท้องถิ่นของตนเอง

สรุปได้ว่าความสำคัญของแหล่งความรู้จะอยู่ที่ความหลากหลาย ที่สามารถตอบสนอง ความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะบุคคลมีความต้องการแตกต่างกันไปตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความพร้อมที่จะเรียนรู้ หากสามารถดำเนินการ จัดแหล่งความรู้ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ก็สามารถส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอด ชีวิต และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ทั่วทุกหนทุกแห่ง

1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2548: 33) แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล คือ ผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะภูมิปัญญา มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพต่างๆ ในท้องถิ่น ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติให้แก่ผู้สนใจ ต้องการเรียนรู้

2. แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่หรือวัตถุสิ่งก่อสร้างต่างๆ แบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือสถานที่ที่เป็นธรรมชาติและสถานที่ที่มนุษย์สร้าง

3. แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อที่เป็นตัวกลางทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะประสบการณ์

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทเทคนิค วิธีการ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่
 เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (2555: 78) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กร ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่น และหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชนซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้

2. แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งของหรือทรัพยากรที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ ได้แก่ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ หน่วยงานเอกชน พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ ไร่ นา หรือสวนเกษตร โรงงานอุตสาหกรรม สนามกีฬา สนามบิน ตลาด โรงมหรสพ สถานีวิทยุโทรทัศน์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ วนอุทยาน ภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำ ทะเล หินและแร่ธาตุ

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อในท้องถิ่นและชุมชน ได้แก่ การละเล่นพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และประเพณีในท้องถิ่น เป็นต้น

เบญญาภา อินตะวงค์ (2557: 27) แบ่งแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เรณูภา ศรีสวัสดิ์ (2557: 49) แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ 4 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติหรือทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา แม่น้ำ ทะเล ป่าไม้ หิน ดิน แร่ธาตุต่างๆ รวมถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ด้วย

2. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล ภูมิปัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถพิเศษ บุคคลที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพด้านต่างๆ

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถาบัน หน่วยงาน ได้แก่ โรงเรียน สถาบันทางการศึกษา วัดและสถานประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ วนพฤกษศาสตร์ สวนสาธารณะ หอศิลป์ สวนสัตว์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และสถานที่สำคัญของทางราชการ เป็นต้น

4. แหล่งเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยี วัฒนธรรม ประเพณี ได้แก่ โสตทัศนูปกรณ์ สิ่งพิมพ์ สิ่งประดิษฐ์ หรือสิ่งที่แสดงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม เทคโนโลยี พื้นบ้านวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิตในท้องถิ่น เป็นต้น

จากที่ผู้รู้ได้แยกประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้หลากหลาย ผู้ศึกษาในฐานะผู้บริหาร สถานศึกษา ได้พิจารณาร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา สํารวจ จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษา ประชาชน กลุ่มเป้าหมาย ในอันที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความถนัดและความพร้อม เพื่อ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยแยกประเภทไว้ 5 ประเภท ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ 2) แหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 3) แหล่งเรียนรู้ด้านการบริการ สื่อและข้อมูล 4) แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง 5) แหล่งเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพในชุมชน

1.4 ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สมาลี สงข์ศรี และคณะ (2548: 26) กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน

อาชญญา รัตนอุบล (2548: 2) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มีประโยชน์ทั้งในแง่ของการกระจาย โอกาสทางการศึกษา การให้การศึกษต่อเนื่องตลอดชีวิต มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งที่มึผลต่อการสร้างกระบวนการ พัฒนาการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ควบคู่ไปกับการจัดการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2550:1) กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้มีประโยชน์ต่อกระบวนการ จัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถาน ประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ หรือเรื่อง ที่สนใจได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชนและธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพย์ มหาศาล ที่สามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

พิชัย เรืองดี (2558: 16) กล่าวว่าประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการศึกษา ทั้ง ในเรื่องความคิด ความเข้าใจในคุณค่าและทัศนคติได้อย่างกว้างขวาง ทั้งในระบบโรงเรียน นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อดีในการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนคือ ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากของจริง ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อ ชุมชน และกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดความรักท้องถิ่น และเกิด ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น และที่สำคัญแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูล ข่าวสาร

ความรู้ ผู้เรียนสามารถเลือกใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับตนเอง และเชื่อมโยงสู่การใช้ประกอบการเรียนรู้ทุกรายวิชา ตลอดจนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีประโยชน์และคุณค่าทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประเทศ โดยมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน และประโยชน์ด้านอื่น ๆ โดยการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

1.5 การใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความหมายและความมุ่งหมายของการศึกษาในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศตามแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นั้น เน้นการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2545: 2-6) เมื่อพิจารณาแล้วสอดคล้องกับหลักการของปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีความเชื่อว่าการศึกษามีความจำเป็นสำหรับชีวิตตั้งแต่เกิดถึงตาย การศึกษาเป็นสิ่งที่คู่กับชีวิต เพราะฉะนั้นบุคคลจึงควรได้รับการศึกษาอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต สุนทร สุนันทชัย (2544: 9) กล่าวว่าการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย มุ่งให้บุคคลปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลง ในโลกปัจจุบัน และพัฒนาต่อไปให้เต็มศักยภาพของบุคคลแต่ละคน เป็นการศึกษาที่เกิดจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ทุกชนิด ทั้งในระบบ นอกระบบ และไม่เป็นทางการ

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตหรือให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนตามหลักปรัชญาดังกล่าว ย่อมต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตปัจจัยเกื้อหนุนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมเช่นนี้ ก็คือ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หลักการในการพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนก็คือการมีอิสระในการศึกษาหาความรู้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล การยอมรับว่าการลงมือปฏิบัติการมีประสบการณ์ และการได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นบ่อเกิดหรือศูนย์รวมความรู้จะทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น

ชลทิพย์ เอี่ยมสำอาง และวิศนี ศิลตระกูล (2543: 232) ได้เสนอแนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ไว้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาว่ามีแหล่งเรียนรู้ใด อยู่ที่ใด ในชุมชนโดยใช้บัญชีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่สำรวจไว้
2. ศึกษาหลักสูตร หรือจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม และการประสานงานกับคณะผู้สอน และวิทยากรเพื่อให้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในกิจกรรมการเรียนการสอน
3. จัดให้มีการฝึกอบรมผู้สอน วิทยากรให้เข้าใจการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

4. เผยแพร่บัญชีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้สมาชิกในชุมชนทราบเพื่อผู้ที่ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จะได้ทราบแหล่งและเข้าใช้ศึกษา

5. เตรียมการเพื่อนำผู้เรียนออกไปนอกสถานที่ ในกรณีของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบางอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าศึกษาให้ถึงแหล่งของสื่ออื่น ๆ ซึ่งการเตรียมการโดยกำหนดวัตถุประสงค์และสถานที่ที่จะไปศึกษา สืบหาและหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปศึกษาจัดรายการเดินทางให้เหมาะสม ทำหนังสือขออนุญาตตามระเบียบของสถานที่ศึกษานั้น ๆ ติดต่อประสานงาน เตรียมผู้เรียนให้รู้จักตั้งคำถามต่อวิทยากรในระหว่างศึกษานอกสถานที่ รวมถึงควรมีการรายงาน อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาและสิ่งที่ได้รับจากการไปศึกษานั้น ๆ

6. ควรสนับสนุนการศึกษาด้วยตนเองของผู้เรียน แม้ว่าจะไม่เป็นตามหลักสูตร หรือโครงการที่มีอยู่ แต่ผู้เรียนเลือกเรียนด้วยความมุ่งหมายที่จะแสวงหาความรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการบางอย่างของตนเอง ในกรณีนี้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนจะเป็นแหล่งความรู้

7. สนับสนุนการใช้สื่อในท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะวิทยากรชาวบ้านที่มีความรู้ความชำนาญ

8. ประสานงานในการใช้แหล่งเรียนรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าหน่วยงานใดมีแหล่งเรียนรู้ใด และมีการแลกเปลี่ยน หยิบยืมสื่อจากแหล่งเรียนรู้เหล่านั้น

ชัยยศ อิมสุวรรณ์ (2544 : 22) กล่าวว่า แหล่งการศึกษาตลอดชีวิต จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ ตามความสนใจตามศักยภาพและโอกาสตามความสามารถโดยจะเรียนรู้ได้อย่างไม่เป็นทางการ แหล่งเรียนรู้ จึงเป็นที่เรียนของ การศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในสังคม หากจะกำหนดลักษณะของแหล่งเรียนรู้ตามนัยของมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะพบว่าแหล่งการศึกษาตลอดชีวิต ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งอาจจำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้ไว้กว้าง ๆ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ที่จัดกระทำไว้เพื่อวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ที่จัดกระทำไว้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นเป็นหลัก โดยมีหรือไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ เช่น หอศิลป์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ เป็นองค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเน้นไปที่สถานที่จัดเป็นแหล่งเรียนรู้กิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คนกับคน คนกับกลุ่ม คนกับสื่อ กลุ่มกับกลุ่ม กลุ่มกับสื่อ คนกับเหตุการณ์ กลุ่มกับเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ ลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นโดยลำพังเฉพาะตัวเฉพาะกลุ่ม โดยไม่สัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ก็ได้ ในขณะที่เดียวกันเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนการสนทนา

(Conversation Base) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ อาจจะต้องใจก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์จะพาไป

ปรัชญา เวสารัชช์ และฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2547: 77-78) กล่าวถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ คือ รัฐต้องส่งเสริมหรือดำเนินการให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงง่าย ไม่แพง และมีความหลากหลาย ตลอดจนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชน เช่น จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระ หรือสื่อ เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เหมาะสม เพื่อให้บริการ หรือใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับประชาชนในชุมชน จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ผู้บริหารควรศึกษาสภาพ ปัญหา การจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมา ปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม เพื่อบริการและจัดบรรยากาศในแหล่ง เรียนรู้ ให้สามารถใช้ศึกษาค้นคว้าได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 9) กล่าวว่าหลักการจัดแหล่งเรียนรู้ให้เป็น ส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ หาความรู้ด้วยตนเอง ให้ประชาชนได้รับการศึกษา และเพิ่มเติมความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงชีวิตให้เจริญก้าวหน้าและดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 21-22) กล่าวถึงประเด็นสำคัญของการจัด และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในข้อ 3 ว่า การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อ พัฒนาสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาแหล่ง เรียนรู้อื่นๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดแนว ทางการดำเนินการดังนี้

1. รณรงค์ให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อที่มี คุณภาพ และราคาที่เหมาะสม
2. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้
3. พัฒนาห้องสมุดชุมชน ให้กระจายอย่างทั่วถึงในลักษณะห้องสมุดมีชีวิต
4. พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลาย มีคุณภาพและ กระจายอย่างทั่วถึง
5. ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่น สังคม เพื่อเอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้ ระดมทรัพยากร บุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนท้องถิ่น เป็น แหล่งเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน ท้องถิ่น

บทบาทของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน ทั้งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีรายละเอียดของบทบาทดังนี้ (รุ่งชัชดา พรเวหะชาติ. 2546: 132 - 133)

1. แหล่งเรียนรู้ ต้องสามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ (Process of Learning) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ทั้งการเรียนรู้ของคนในชุมชนที่มีแหล่งเรียนรู้ของตนเองอยู่แล้ว และการเรียนรู้ของคนอื่นๆทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
2. เป็นแหล่งทำกิจกรรม แหล่งทัศนศึกษา แหล่งฝึกงาน และแหล่งประกอบอาชีพของผู้เรียน
3. เป็นแหล่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยตนเอง
4. เป็นห้องเรียนทางธรรมชาติ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า วิจัย และฝึกอบรม
5. เป็นองค์กรเปิดผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเต็มที่ และทั่วถึง
6. สามารถเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้เรียนในเชิงรุก เข้าสู่ทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงประหยัดและสะดวก
7. มีการเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน
8. มีสื่อประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนและการพัฒนาอาชีพ

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งข่าวสารข้อมูล องค์กรความรู้ ที่สำคัญยิ่ง ที่จะทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้บริหารต้องตระหนักในการจัดหา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถอำนวยความสะดวก และสามารถบริหารจัดการให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึง และใช้แหล่งการเรียนรู้สืบค้นหาความรู้ได้อย่างยั่งยืน

2. แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และสามารถนำกระบวนการบริหารมาใช้ตามบทบาทหน้าที่ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามภารกิจในการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

2. ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากรการเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

3. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษา หรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

4. จัดทำรายงานประจำปี เกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา

5. อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อพิจารณาบทบาทตามภารกิจของการบริหารสถานศึกษา บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นพฤติกรรมที่กระทำควบคู่กับตำแหน่งที่ดำรงอยู่ เป็นบทบาทที่จะต้องแสดงออกในการบริหารงาน ซึ่งกระบวนการในการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีนักวิชาการทางด้านการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 83) ได้กำหนดแนวทาง ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามวงจรเดมมิ่ง ซึ่งการบริหารงานตามวงจรเดมมิ่ง เป็นวงจรที่นิยมนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงโรงเรียนสำรวจแหล่งเรียนรู้ ในภาคใต้ โรงเรียน สำรวจแหล่งเรียนรู้ในภาคอื่นของประเทศไทย นอกจากนี้ โรงเรียนออกแบบบันทึกข้อมูลแหล่งเรียนรู้ไว้ใช้ สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและชุมชน แบบดังกล่าวควรครอบคลุม ในประเด็นต่อไปนี้

- ชื่อแหล่งเรียนรู้
- ที่ตั้ง / ที่อยู่
- ลักษณะของแหล่งเรียนรู้
- วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้
- ความสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

2.1 โรงเรียนจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ โดยจัดหมวดหมู่ตามความเหมาะสม เช่น

- โรงเรียนจัดเป็นสถานที่ บุคลากร แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ
- โรงเรียนจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน
- โรงเรียนจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน
- มีการระบุในทะเบียนว่าแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งสามารถให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่อง

อะไรบ้าง

- มีข้อเสนอแนะในการไปใช้แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งว่าต้องมีการเตรียมการอย่างไร

บ้าง เช่น ไปอย่างไร ติดต่อกับใคร ฯลฯ

- ทำการเผยแพร่ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ให้ครูทุกคน
- มีการประชุมครูให้เข้าใจ และเห็นประโยชน์ของทะเบียนแหล่งเรียนรู้ที่จัดทำ

ขึ้น ข้อมูลการจัดทะเบียนสอดคล้องตามข้อมูลแบบสำรวจ

2.2 เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ โดยเผยแพร่แก่บุคลากรในโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการเลือกใช้

3. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ดังนี้

- โรงเรียนจัดประชุมครูและชี้แนะให้เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
- โรงเรียนกำหนดให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างน้อย

ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

- โรงเรียนตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อดูว่าครูวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้เมื่อใด
- โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการอนุญาตให้ครูพานักเรียนไปศึกษาจากแหล่ง

เรียนรู้

- โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการพานักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

นอกโรงเรียน

- โรงเรียนช่วยประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพานักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ คณะครูและนักเรียนร่วมกัน ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้แบบเครื่องมือในการ

บันทึก และประเมินผลต่อไป นี้ โรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพโรงเรียน ดำเนินการได้ดังนี้

- โรงเรียนจัดทำแบบบันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้ของครู
- โรงเรียนตรวจแผนการจัดการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการที่ครูวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้
- โรงเรียนนิเทศและเน้นย้ำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้
- โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้
- คณะกรรมการทำรายงานประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้
- โรงเรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการใช้แหล่งเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 23-24) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้

1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง (ทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้)
2. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาให้เพียงพอและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้
3. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
4. จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เชื่อมต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ หรือมุมหนังสือในห้องเรียน
5. จัดระบบแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดทำแผนที่เส้นทาง ระบบเครือข่ายเชื่อมโยงห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกันวางแผนการใช้ร่วมกัน
7. ประสานความร่วมมือวางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานที่จัดการศึกษาโดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแห่งมีเพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
8. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิรัช สงวนวงค์วาน (2550: 4) ได้กล่าวถึง การบริหารจัดการและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้

1. ควรมีการสำรวจและจัดทำทะเบียนและผังหรือแผนที่ของแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นสถานที่ บุคลากรและสื่อต่างๆ เช่น

- 1.1 แหล่งวิทยาการในชุมชน
- 1.2 แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
- 1.3 แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและศาสนา
- 1.4 แหล่งเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 1.5 แหล่งเรียนรู้จากสิ่งพิมพ์ สื่อ ทัศนศิลป์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 1.6 ศูนย์เผยแพร่ข่าวสาร เหตุการณ์ในชุมชน
- 1.7 วิธีการดำเนินชีวิต
- 1.8 ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน

2. ควรสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดประชุม เสวนากันอย่างแพร่หลายเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

3. ควรจัดทำแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับ

- 3.1 การสร้างความสัมพันธ์อันระหว่างสถานศึกษากับแหล่งเรียนรู้
- 3.2 การวางแผนและการติดต่อประสานงาน
- 3.3 การกำหนดจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้
- 3.4 การวางแผนวิธีการศึกษาหาความรู้และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- 3.5 สรุปสาระการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

4. นำเสนอตัวอย่างโรงเรียน ที่จัดกิจกรรมการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้ดีและ ประสบความสำเร็จ

สมน อมรวิวัฒน์ (2550: 25-26) ได้กล่าวถึง แนวทางการบริหารจัดการและสร้าง เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยทำความเข้าใจนโยบายตามแผนหลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้โดยคณะครู มีส่วนร่วมในการกำหนด

2. จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระฯ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เกี่ยวข้อง ที่สถานศึกษาพิจารณาตามความเหมาะสม

3. จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยคณะกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจ วิเคราะห์ความพร้อม รวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

4. สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของสถานศึกษาและชุมชน โดยสถานศึกษาสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียนและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้

5. ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยสถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 3) ได้กำหนดแนวทางในการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามวงจรเดมมิ่ง ซึ่งการบริหารงานตามวงจรเดมมิ่ง เป็นวงจรที่นิยมนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย มีดังนี้

1. แนวทางการวางแผน
 - 1.1 กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
 - 1.2 จัดตั้งคณะกรรมการ
 - 1.3 จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
 - 1.4 สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของ โรงเรียนและชุมชน
 - 1.5 ประชาสัมพันธ์โครงการ
2. แนวทางการสร้าง พัฒนา ใช้แหล่งการเรียนรู้
 - 2.1 จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้
 - 2.2 สำรวจวิเคราะห์ความพร้อมของแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน
 - 2.3 กำหนดแหล่งการเรียนรู้และจัดระบบสารสนเทศ
 - 2.4 สร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
 - 2.5 ใช้แหล่งการเรียนรู้
3. ตรวจสอบ ทบทวน กำกับติดตาม
 - 3.1 กำหนดวิธีการ เครื่องมือประเมินผล
 - 3.2 กำหนดผู้เกี่ยวข้องประเมินผล การสร้าง พัฒนาแหล่งการเรียนรู้
 - 3.3 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการสร้าง พัฒนา และใช้แหล่งการเรียนรู้
4. สรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

4.1 สรุปรายงานการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

4.2 ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาต่อยอด

2.1 การวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้

การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามวงจรเดมมิ่ง เพราะทุกขั้นตอนของวงจรเดมมิ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวางแผน ถ้ามีการวางแผนที่ดี การบริหารแหล่งเรียนรู้ก็จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้กล่าวถึงการบริหารจัดการไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2554 : 109-112) กล่าวถึงการวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 1) ควรสำรวจและจัดทำทะเบียนและผังหรือแผนที่ของแหล่งเรียนรู้ ทั้งที่เป็นสถานที่บุคลากร และสื่อต่างๆ 2) ควรสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยจัดประชุมเสวนากันอย่างแพร่หลายเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ 3) ควรจัดทำแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสถานศึกษากับแหล่งเรียนรู้ การวางแผนและติดต่อประสานงาน การกำหนดจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้ การวางแผนและวิธีการศึกษาหาความรู้และการจัดกิจกรรมต่างๆ 4) นำเสนอตัวอย่างโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ได้ดีและประสบความสำเร็จ

กระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 42-59) ได้กำหนดการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยครูจะต้องวางแผนการสอน ผู้บริหารจะต้องวางแผนการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งขั้นตอนการวางแผนต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียด เพื่อการใช้ข้อมูลที่เหมาะสมและดีที่สุด การวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรและความต้องการของครูและนักเรียน 2) กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย 3) กำหนดโครงการหรือกิจกรรมการจัดหรือหาแหล่งเรียนรู้ 4) จัดทำแผนปฏิบัติงานและวางแผนการไว้ นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนและครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 5) ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคณะกรรมการการบริหารหลักสูตรพื้นฐานของโรงเรียนมอบหมายให้ดำเนินการวางแผน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 4) ได้กำหนดแนวทางในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนกำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยทำความเข้าใจนโยบายตามแผนหลัก หลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการของโรงเรียนเพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้โดยให้คณะครู นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนด
2. จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งอาจประกอบด้วย

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน

2.2 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

2.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ

2.4 หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.5 ผู้เกี่ยวข้องที่โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม

3. จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจ วิเคราะห์ความพร้อม รวบรวมข้อมูล แล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

4. สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุกๆ ฝ่าย ในโรงเรียนและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้

5. ประชาสัมพันธ์โครงการ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อให้ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อให้แหล่งการเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

สรุปได้ว่าการวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะครูผู้สอนและผู้บริหารควรร่วมมือกันวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ โดยกำหนดนโยบาย กำหนดโครงการ กิจกรรมในการสำรวจ การจัดทำสารสนเทศและการนำไปใช้ให้คุ้มค่า เนื่องจากแหล่งการเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงและเห็นจริงจากแหล่งการเรียนรู้ ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายและการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 2) จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ 3) จัดทำแผนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 4) สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียน 5) ประชาสัมพันธ์แผนงานโครงการหรือกิจกรรม

2.2 การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้

การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่นำแผนหรือโครงการที่ได้วางแผนไว้มาลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสถานที่จริงหรือของจริงที่มีอยู่ในโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นั้นๆ ซึ่งได้มีนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้กล่าวถึงการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 42) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้ไว้ว่า การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้และให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าต่อผู้เรียนมากที่สุด โรงเรียนควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

1.1 ประชาสัมพันธ์

1.2 จัดหาทรัพยากร สารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี

1.3 จัดเก็บให้เป็นระบบ

1.4 ผลิตคู่มือการใช้แหล่งเรียนรู้

1.5 จัดบริการ

1.6 จัดกิจกรรมแนะนำการใช้ และรณรงค์การใช้แหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 5) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยโรงเรียนอาจมีแนวทางการสร้าง พัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ซึ่งอาจประกอบด้วย บุคลากร ดังต่อไปนี้

1.1 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3 หัวหน้างานห้องสมุด

1.4 หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน

โดยมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความพร้อมที่ได้ ดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดแหล่งเรียนรู้จัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

2. การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพ

จัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียนและผู้สนใจ

3. การใช้แหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

การรวบรวมข้อมูลการใช้เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทาง ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553: 77-84) กล่าวว่า คุรุภูมิปัญญาไทย เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า เป็นทั้งผู้จัดการความรู้ และเป็นแหล่งความรู้ของคนในชุมชน และการถ่ายทอดของคุรุภูมิปัญญาไทยมีแนวโน้มไปตามรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้ตลอดเวลา ดังนั้น จึงควรให้การส่งเสริมคุรุภูมิปัญญาไทยให้เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ในแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีรูปแบบ หลักการถ่ายทอดความรู้การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น มีการประสานงานเครือข่ายร่วมจัดการเรียนรู้ ใช้สถานที่จริงเป็นแหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ เป็นรายบุคคลและรายกลุ่มให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาได้ตามความสนใจของแต่ละบุคคล การถ่ายทอดความรู้เน้นประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติจริงตามหลักการสอนผู้ใหญ่ เปิดโอกาส ยืดหยุ่นเวลา อำนาจ ความสะดวกเรื่องสถานที่ ใช้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่นอกระบบโรงเรียน เรียนรู้เพื่อนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประกอบอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต

และเทียบโอนความรู้ในส่วนสาระเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่ครูภูมิปัญญาใช้สอน มีเนื้อหาสาระความรู้ครบ 5 เนื้อหาสาระตามหลักสูตรการศึกษาฉบับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ 1) สาระทักษะการเรียนรู้ 2) สาระความรู้พื้นฐาน 3) สาระการประกอบอาชีพ 4) สาระทักษะการดำเนินชีวิตและ 5) สาระการพัฒนาชุมชนและสังคม หลักสูตรจึงเป็นได้ทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกหรือบูรณาการเข้าในสาระต่าง ๆ ตามหลักสูตร จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ของครูภูมิปัญญาไทยสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างดี โดยมีแนวทางการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ผ่านเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

1. แต่งตั้งให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ (Kuru) ด้านจัดทำสาระของหลักสูตรเฉพาะเรื่องที่ตรงกับ ความเชี่ยวชาญของตนเอง
2. แต่งตั้งให้เป็นผู้ร่วมกำหนดมาตรฐาน (Competency base) ในการวัดและประเมินผลวิชาที่ตรงกับความเชี่ยวชาญของตน
3. แต่งตั้งให้เป็นผู้จัดตั้งและดูแล ควบคุม กำกับ ศูนย์การเรียนชุมชน หรือแหล่งเรียนรู้ชุมชน
4. แต่งตั้งให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้วิชาที่ชำนาญในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีเนื้อหาสาระวิชาเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ที่ครูภูมิปัญญาไทยมีอยู่
5. แต่งตั้งให้ร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และแต่งตั้งให้ร่วมเป็นกรรมการเทียบโอนผลการเรียนด้วย
6. จัดแหล่งเรียนรู้ของตนเองให้เป็นหนึ่งในเครือข่ายที่ควรไปทัศนศึกษาของคนในชุมชน
7. แต่งตั้งให้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยของคนในชุมชน
8. แต่งตั้งให้เป็นผู้สอนงาน (Coaching) ให้กับคนในชุมชนที่เรียนรู้เป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม

สรุปได้ว่าการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการจัดระบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้ สื่อเทคโนโลยี จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ให้สอดคล้องและเพียงพอต่อความต้องการ จัดเก็บให้เป็นระบบฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา จัดทำแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน จัดกิจกรรมแนะนำ ประชาสัมพันธ์การใช้ และรณรงค์การใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.3 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง สถานศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นการตรวจสอบ ติดตามว่าสถานศึกษาได้มีการดำเนินงาน ตรงตามแผนงานโครงการหรือกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ ซึ่งการนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นบทบาทของผู้บริหาร และคณะกรรมการนิเทศภายใน รวมทั้งอาจมีคณะกรรมการสถานศึกษา หรือเครือข่ายร่วมนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดนโยบายการนิเทศ การจัดเตรียมกระบวนการนิเทศ การสร้างเครือข่ายการนิเทศโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ตรวจสอบและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการหรือ เครื่องมือการนิเทศ การให้คำแนะนำ และเป็นที่ปรึกษาในกระบวนการทำงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ ในการนิเทศติดตามจะมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นบทบาท ปรับปรุงหรือตรวจสอบ กระบวนการดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการกำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย การประเมินตามสภาพจริง การเป็นผู้กำกับ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ในระหว่างดำเนินการ มีการประเมินบทบาท ปรับปรุง กระบวนการดำเนินการให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ตามแผนและแนวดำเนินการที่สถานศึกษากำหนดไว้ มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการ การสร้างและ พัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมินและการรายงานสรุปผล การใช้แหล่งเรียนรู้ (สุรเกียรติ์ งามเลิศ. 2557: 26-35, อัคราจุฑิ จันทะแสง. 2557: 35, Gray & Larson. 2000: 5-6, Saferpak. 2002: 1) และควรเป็นแนวทางการนิเทศแบบกัลยาณมิตรด้วย กิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย ส่วนเกณฑ์การประเมินควรเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษา (ชวนพิศ พร้อมสุข. 2559: 67)

สรุปได้ว่าการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ หมายถึงการติดตาม ตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ตามแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลเพื่อพิจารณากระบวนการทำงานเป็นขั้นตอนเพื่อรายงานและเสนอผลการประเมินในภาพรวม

2.4 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

การสรุปผล รายงานผล การปรับปรุงแก้ไขการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สถานศึกษาควรทำการประเมินผลเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค ในการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ สามารถนำผลการประเมินที่ได้ มาใช้เป็นข้อมูล ในการปรับปรุง

แก้ไข และพัฒนา การบริหารแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงการสรุปผล การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการสรุปผลปรับปรุงแก้ไข การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ว่าจะต้องมีการตรวจสอบหรือประเมินควบคู่กันไปมีวัตถุประสงค์พิจารณารายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้หรือกลุ่มวิชาการต่างๆ เพื่อรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ สถิติการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้บริการ รวมทั้งอุปสรรคปัญหาให้โรงเรียนพิจารณาเพื่อสรุปผลรายงาน พร้อมด้วยข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข เพื่อประกอบการวางแผนและโครงการในปีต่อไปและเพื่อให้ทราบความสำเร็จในการดำเนินงานหรือประเมินผลเป็นระยะ โดยวิเคราะห์ผลสำเร็จหรือไม่ยังมีปัญหาข้อบกพร่องอย่างไร การประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ ทำได้ 3 ลักษณะ คือ การประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้ ในการดำเนินงานในโรงเรียน มีขั้นตอนการประเมินดังนี้ กำหนดกรอบการประเมินการสรุปผลการจัดทำรายงาน สำหรับวิธีการและหลักการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้นั้นต้องอาศัยข้อมูลที่รวบรวมไว้และใช้วิธีการที่หลากหลายและต้องมีหลักการและแนวทางในการประเมิน คือ 1) การประเมินร่วมกัน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 2) การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 3) คุณค่าของการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้นั้น อยู่ที่การนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้น และเพื่อแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่ผ่านมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 6) ได้กล่าวถึงการสรุปผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ดังนี้

1. โรงเรียนกำหนดให้มีการประเมินทบทวนปรับปรุงกระบวนการดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่โรงเรียนกำหนดไว้ตามบริบทของโรงเรียนเอง

2. โรงเรียนได้กำหนดวิธีและเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการสร้าง การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน

3. การสรุปรายงานการพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการและเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอ ให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ ให้กว้างขวางขึ้นเป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป สรุปได้ว่า การสรุปและการปรับปรุงแก้ไขปัญหา การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้นั้น ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้อง ควรมีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าต่อไป โดยกำหนดระยะเวลาในการประเมิน เช่นก่อนใช้ระหว่างการใช้และหลังจากการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้อรวมทั้งปัญหาอุปสรรค ให้โรงเรียนพิจารณาเพื่อสรุปผลรายงาน พร้อมด้วยข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน โดยกำหนด

ผู้รับผิดชอบการสรุปผล และการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์วิธีการ และเครื่องมือในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ สรุปผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และจัดทำรายงานผล การใช้แหล่งเรียนรู้

อาจกล่าวได้ว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้นั้น เป็นการจัดหรือการนำแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน มาใช้ในการสนับสนุนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ จะประกอบไปด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน จากแนวคิดของนักการศึกษา ดังนี้

- 1) การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้คือการจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยการแต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อสำรวจข้อมูล กำหนดนโยบายกำหนดวัตถุประสงค์ ในการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษา
- 2) การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ คือการดำเนินการตามแผนโดยการวางกำหนดการ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศจัดทำคู่มือ หรือข้อปฏิบัติการจัดสรรทรัพยากร การจัดงบประมาณการปฏิบัติ ตามแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
- 3) การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้คือกำหนด กรอบหรือเครื่องมือในการประเมินผลโดยกำหนดวัตถุประสงค์ ของการประเมินจัดทำรายงานผลการ ประเมิน และ
- 4) การสรุปผลปรับปรุงแก้ไขการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้คือการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค การใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ไม่เป็นไปตามแผนโดยระดมสมองเพื่อแก้ไขปัญหาปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้นหรือในส่วนที่ได้อยู่แล้วก็ส่งเสริมต่อไป

เรณูภา ศรีสวัสดิ์ (2557: 57) กล่าวว่าการบริหารแหล่งเรียนรู้นับเป็นภารกิจสำคัญของ ผู้บริหารที่ผู้บริหารจะนำเอาเทคนิค วิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งมีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้เสนอแนวทางการ บริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้ หากความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจ ความ ต้องการและความสามารถ โดยจัดให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนมีประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม จากการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันจึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นผู้เรียนรู้ตลอด ชีวิต ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และการที่โรงเรียนจะใช้แหล่งเรียนรู้ให้เป็น ประโยชน์นั้นต้องเกิดจากการสนับสนุนของผู้บริหาร การดำเนินการของครู นักเรียน และความ ร่วมมือของทุกฝ่ายในการจัดการและการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลอีกด้วย ซึ่งมีแนวทางการ บริหารแหล่งเรียนรู้ของประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม มาเป็น กรอบในการวิจัยการบริหารแหล่งเรียนรู้

สุรเกียรติ งามเลิศ (2559: 26-35) ได้นำเสนอสรุปภารกิจของผู้บริหารในการบริหารงาน สถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการวางแผน อำนวย ความสะดวกในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหารเช่น งบประมาณ บุคลากร หรือวัสดุอุปกรณ์

เป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีหน้าที่ในการควบคุม หรือกำกับ ติดตาม ในกระบวนการทำงานในทุกขั้นตอน และมีการประเมินผลการทำงานในขั้นตอนสุดท้าย เมื่อนำกระบวนการบริหารมาประยุกต์ใช้กับการบริหารแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วยบทบาทในการกำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดทำแผนงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดตั้งคณะกรรมการในการวิเคราะห์และสำรวจแหล่งเรียนรู้ และการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

2. บทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ประกอบด้วย บทบาทในการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดสรรทรัพยากร การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยการจัดหางบประมาณการดำเนินงาน การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ ที่เป็นแหล่งวิชาการและปราชญ์ท้องถิ่น การจัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วยบทบาทในการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน โดยการกระตุ้น ให้แรงจูงใจ การอำนวยความสะดวกและการประสานงานเพื่อให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การให้ขวัญและกำลังใจในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงาน เพื่อจูงใจให้ครูกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบด้วย บทบาทในการกำหนดนโยบายการนิเทศ การจัดเตรียมกระบวนการนิเทศ การสร้างเครือข่ายการนิเทศโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการหรือ เครื่องมือการนิเทศ การให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาในกระบวนการทำงานตามแผนงานที่กำหนดไว้

5. บทบาทของผู้บริหารในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นบทบาทในการประเมิน ทบทวน ปรับปรุงหรือตรวจสอบ กระบวนการดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการกำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การ

ใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย การประเมินตามสภาพจริง การเป็นผู้กำกับ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ และการรายงานสรุปผลการใช้แหล่งเรียนรู้

อัชราวุฒิ จันทะแสง (2557: 35) การดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งการเรียนรู้ เช่น คณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและในชุมชน หรือท้องถิ่น หรือกำหนดบุคลากรให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานแหล่งการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสนับสนุนครูผู้สอนให้นำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองในแหล่งเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดไว้ เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยการวางแผน ศึกษาหลักสูตรและความต้องการของครู ผู้เรียน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย วางแผนร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ กำหนดโครงการกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากร จัดทำพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ผลิตคู่มือการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดบริการแนะนำการใช้และรณรงค์การใช้แหล่งเรียนรู้ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล โดยกำหนดกรอบการประเมินผล จากนั้นประเมินผล สรุปและจัดทำรายงานการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้พัฒนาและปรับปรุงต่อไป ส่วนปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ไม่มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่ได้จัดทำสารสนเทศการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ตรงกับความเป็นจริง สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนในโรงเรียนน้อย มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้น้อย ชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ ควรนำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้มาวางแผนปรับปรุง ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องเรียน ควรมีการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ ควรใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ และควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

Stephens (1998: 4) ได้กล่าวถึง แนวทางการบริหารจัดการและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การบริหารจัดการและแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ชุมชนนั้น จะมีแนวทางการบริหารจัดการเพื่อให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องคำนึงถึงหลักการบริหารจัดการสำคัญที่เรียกว่า “หลักการบริหารแบบ 4 M's” ดังนี้

1. บุคลากร ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนทุกคน นักเรียนทุกคน ผู้ปกครองชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ

2. งบประมาณ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการงบประมาณ ให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่ามากที่สุด โดยแหล่งที่มาของงบประมาณคือเงินนอกงบประมาณและเงินงบประมาณ โดยใช้จ่ายตามระเบียบของทางราชการ

3. ทรัพยากร การบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการจัดทำทะเบียน เพื่อสะดวกในการบริหารจัดการได้ครอบคลุม ครบถ้วนและเกิดประโยชน์สูงสุด

4. การบริหารจัดการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการ/โครงการของสถานศึกษา โดยการตั้งทีมบริหารเพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุน การจัดตั้งทีมครู-นักเรียนเพื่อดำเนินการส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา ให้เกิดผลคุ้มค่า ยั่งยืน โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เกิดประโยชน์กับผู้เรียนเป็นสำคัญ

Gray & Larson (2000: 5-6) ได้กล่าวถึง แนวทางการบริหารจัดการและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. ชั้นวางแผน (Plan)

1.1 กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้โรงเรียน กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยทำความเข้าใจนโยบายแผนหลักสูตร เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ โดยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนด

1.2 จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องที่โรงเรียน พิจารณาตามความเหมาะสม

1.3 จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจ วิเคราะห์ความพร้อม รวบรวมข้อมูล แล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

1.4 สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้

1.5 ประชาสัมพันธ์โครงการ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อให้แหล่งเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

2. ขั้นการดำเนินงาน สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (Do) โรงเรียนอาจมีแนวทางการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้ดังนี้

2.1 จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ อาจประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ ของโรงเรียน รับผิดชอบการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความพร้อมที่ได้ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในโรงเรียนและชุมชน กำหนดแหล่งเรียนรู้และจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

2.2 สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ จัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียนและผู้สนใจ

2.3 ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า มีการรวบรวมข้อมูลการใช้ เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

3. ขั้นตรวจสอบ ทบทวน กำกับ ติดตาม (Check) โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนา และการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในระหว่างดำเนินการ มีการประเมินทบทวนปรับปรุง กระบวนการดำเนินการให้เกิดการพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของโรงเรียนที่กำหนดไว้ ตามบริบทของโรงเรียนเอง มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการสร้างและพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน

4. ขั้นสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (Act) การสรุปรายงานการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับ และผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป

Saferpak (2002: 1) ได้กล่าวถึง แนวทางการบริหารจัดการ และสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่มีสาระเนื้อหาที่เป็นข้อมูลความรู้ ใ้มนุษย์เกิดโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่าเดิม ช่วยให้เกิดความสนใจในเรื่องสำคัญ ช่วยยกระดับความทะเยอทะยานของผู้ศึกษา จากการนำเสนอสาระความรู้ หรือภาพในอุดมคติ หรือเสนอผลสำเร็จและความก้าวหน้าของงานหรือชิ้นงาน หรือเทคโนโลยี หรือบุคคลต่างๆของแหล่งเรียนรู้

2. เป็นสื่อการเรียนรู้ การเรียนรู้สมัยใหม่ที่ให้ทั้งสาระ ความรู้ ก่อให้เกิดทักษะและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นมากยิ่งขึ้น

3. เป็นแหล่งช่วยเสริมการเรียนรู้ของการศึกษาประเภทต่างๆ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มนุษย์สามารถที่จะปฏิสัมพันธ์ในการหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา โดยไม่จำกัด เพศ วัย ระดับความรู้ความสามารถ
5. เป็นแหล่งที่มนุษย์สามารถเข้าไปปฏิสัมพันธ์ในการหาความรู้ จากแหล่งกำเนิดหรือแหล่งต้นตอของความรู้ เช่น จากโบราณสถาน โบราณวัตถุ พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ ตามธรรมชาติของสัตว์ เป็นต้น
6. เป็นแหล่งที่มนุษย์สามารถเข้าไปปฏิสัมพันธ์ให้เกิดประสบการณ์ตรง หรือลงมือปฏิบัติ ได้จริง เช่น การประดิษฐ์เครื่องใช้ต่างๆ การซ่อมแซมเครื่องยนต์ เป็นต้น ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ใฝ่รู้
7. เป็นแหล่งที่มนุษย์สามารถเข้าไปปฏิสัมพันธ์ให้เกิดความรู้ เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ ที่ได้รับการคิดค้นขึ้น และยังมีของจริงให้เห็น เช่น การดูภาพยนตร์ วิดีทัศน์ หรือสื่ออื่นๆ ในเรื่องการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆ ขึ้นมาใหม่
8. เป็นแหล่งส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างคนในท้องถิ่นกับผู้เข้าศึกษาในการทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันของการเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วม เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้
9. เป็นสิ่งที่ช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยมให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่ แนวคิดใหม่ เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์กับผู้เรียน
10. เป็นการประหยัดเงินของผู้เรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้ของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด กล่าวได้ว่า การสรุปผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ หรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นผลดียิ่งในการปฏิบัติ โดยที่ผู้บริหารควรกำกับติดตามให้ครบวงจร จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งเสริมการเรียนรู้ในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

3. การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนด

อำนาจ และหน้าที่ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2551: 2-3)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เรียกโดยย่อว่า กศน. อำเภอ และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต เรียกโดยย่อว่า กศน.เขต มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 2. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่าย เพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 3. ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
 4. จัด ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่
 5. จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 6. วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐานการศึกษานอกระบบ
 7. ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
 8. กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 9. พัฒนาคู่มือ และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 10. ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 11. ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนด
 12. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยใช้แหล่งเรียนรู้ การส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายร่วมจัด มีแหล่งเรียนรู้ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนแหล่งเรียนรู้ในทำเนียบแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2559

ที่	รายชื่อแหล่งเรียนรู้	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน (แห่ง)	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน (แห่ง)
แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา			
1.	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล (กศน. ตำบล)	8	8
2.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	21	17
3.	ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา	1	1
แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา			
4.	แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	9	9
5.	ค่ายลูกเสือวชิราวุธ	1	1
6.	แหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	12	13
7.	โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย	12	13
8.	ที่ว่าการอำเภอ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล	7	7
9.	โรงพยาบาล	4	4
10.	ชุมชน	5	5
11.	กองพันต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่งที่ 12	1	1
12.	มูลนิธิเอื้อหทัย	1	1
13.	ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม	2	2
14.	ภูมิปัญญาด้านอนุรักษ์ป่าชายเลน	1	1
15.	ภูมิปัญญาด้านอาหารและการแปรรูปอาหาร	11	11
16.	ภูมิปัญญาด้านศิลปะประดิษฐ์	13	10
17.	ภูมิปัญญาด้านช่างซ่อมรถจักรยานยนต์	2	2
18.	ภูมิปัญญาด้านช่างตัดผม	1	1
	รวม	112	107

สรุปได้ว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีแหล่งเรียนรู้ที่

หลากหลาย จะช่วยให้ผู้ศึกษาได้นำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษา ประชาชน ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จกมล อินน้อย (2557) วิจัยเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครุการศึกษานอกระบบในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครุการศึกษานอกระบบเห็นว่าการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสาระทักษะการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการใช้แหล่งเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง สาระการพัฒนาสังคม รายวิชาหน้าที่พลเมือง เนื้อหาประชาธิปไตย จิตสาธารณะ ซึ่งทุกสาระ รายวิชา การบูรณาการเนื้อหาเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ชุมชน และเครือข่ายร่วมจัด โดยการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มั่งคั่งความรู้เฉพาะด้าน เป็นแหล่งเรียนรู้ และนักจัดการความรู้ที่สำคัญของชุมชน นอกจากนี้ได้มีข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่า ควรใช้หลักการดำเนินงานของ กศน. ยึดชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงานและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ต้นทุนของชุมชน โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทรัพยากรชุมชน เครือข่ายในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ปรียามาศ โทนคำ (2557) การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ 2) ศึกษาข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือคณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ควรให้คณะกรรมการ กศน. ตำบล มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่าย แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลและต่างพื้นที่

อมรศักดิ์ เกษเมธีการุณ (2557) วิจัยแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดนครราชสีมา 2) ศึกษาความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดนครราชสีมา 3) สังเคราะห์และเสนอแนวทางการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู กศน. อำเภอ ผู้เรียน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพคือการมีส่วนร่วม ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาคือ ความเข้าใจงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยในจังหวัดนครราชสีมา สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบ แนวทางวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ แก่ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ส่งเสริมให้ภูมิปัญญามีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยการประชุมสัมพันธ์ จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ โดยเป็นวิทยากรถ่ายทอดหลักสูตรอาชีพ ทักษะชีวิต การปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมการพึ่งตนเอง ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน 4) ควร จัดทำทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศของภูมิปัญญาท้องถิ่น 6) จัด ประชุมสัมมนาหรือพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการถ่ายทอดความรู้ 7) ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงการ ทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับภูมิปัญญาท้องถิ่น 8) หน่วยงานการศึกษานอกระบบควรอำนวยความสะดวกแก่ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อรวมทำกิจกรรม และประกาศ ยกย่องภูมิปัญญาท้องถิ่น

สันติ ต่วนชะเอม (2559) ศึกษาเรื่องการศึกษาสาเหตุและแนวทางแก้ไขคุณภาพการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสิงห์บุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของปัญหาคุณภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 2) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา พนักงานราชการครู กศน. และภูมิปัญญา ใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยความสำเร็จเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ควรดำเนินการ ดังนี้ มีการพัฒนาภูมิปัญญาในการจัดการศึกษานอกระบบ ให้มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ พัฒนา งานให้มีคุณภาพพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาฐานข้อมูลโดยจัดเก็บ พัฒนาแหล่ง เรียนรู้ โดยจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกที่สอดคล้องกับบริบท ชุมชน

อนูรัตน์ สงขำ (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ในจังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหา

และนำเสนอแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอนิคมพัฒนาเศรษฐกิจ จังหวัดนครสวรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบสอบถาม เกี่ยวปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนิคมพัฒนาเศรษฐกิจ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการนำ/การสั่งการ และด้านการควบคุม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา พนักงานราชการ ครูศูนย์การเรียนชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนิคมพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ การกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ การประสานงานกับชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ส่วนแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล นิคมพัฒนาเศรษฐกิจ จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย แนวทางแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านการวางแผน คือสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้นำชุมชนในความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของแต่ละแหล่งเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน กำหนดวิธีดำเนินการจัดทำแผนการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยให้คณะกรรมการแหล่งเรียนรู้ สรุปและให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนามาตรฐานการดำเนินงาน และนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2) ด้านการจัดการองค์กร คือกำหนดให้แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งดำเนินการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ จัดทำงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละแหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับชุมชน ท้องถิ่นในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา

3) ด้านการนำ/การสั่งการ คือ สร้างความเข้าใจร่วมกับชุมชน องค์กรท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จัดตั้งคณะกรรมการแหล่งเรียนรู้โดยให้ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นจัดกิจกรรมฝึกอบรมและสัมมนาเพื่อสร้างศักยภาพในการบริหารงานในแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น

4) ด้านการควบคุม คือ แต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งเรียนรู้โดยให้ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ และประเมินผลการให้บริการในแหล่งเรียนรู้และดำเนินการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และกำหนดให้นำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการจัดสรรงบประมาณ

งานวิจัยต่างประเทศ

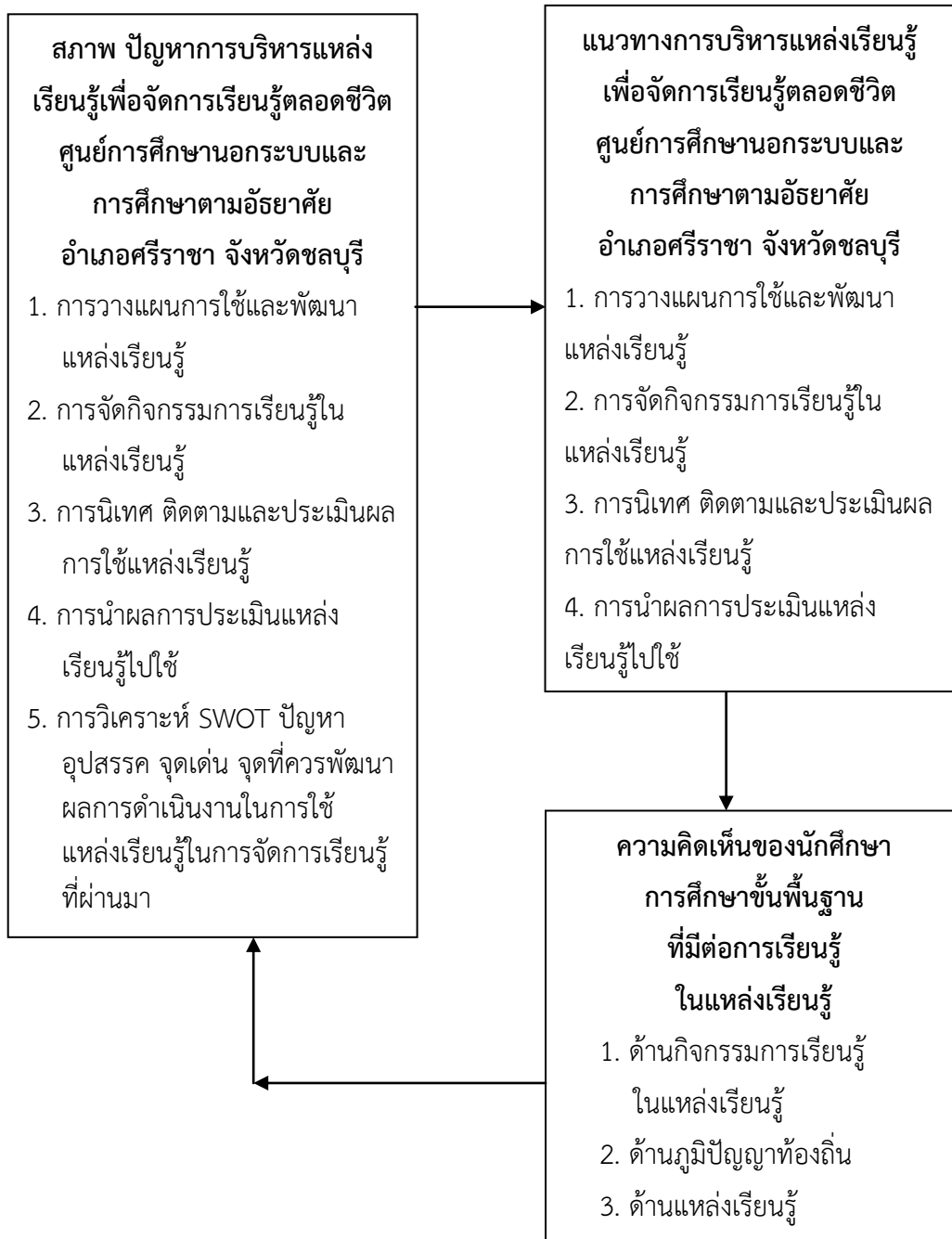
Social Research Institute (1998) ได้ทำการศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า ได้มีการศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านน้อยมาก ถึงแม้จะมีข้อมูลมากมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีพื้นบ้านก็ตาม อย่างไรก็ตาม อยากรู้ก็ตีความรู้และทักษะที่แสดงถึงภูมิปัญญาชาวบ้านครอบคลุมถึงเรื่องต่าง ๆ คือ การเกษตร การประมง สถาปัตยกรรม การหาประโยชน์จากป่า รวมทั้งหาของป่าและการใช้สมุนไพร

Mullins (1999) ได้วิจัยเรื่องผลกระทบที่มีต่อครูและนักเรียนจากการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ คือ เรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า การไปศึกษานอกสถานที่โดยใช้พิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติ ทำให้ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีแนวคิดใหม่ ๆ และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่วนอุปสรรคของการจัดการศึกษานอกสถานที่ คือครูผู้สอนกลัวเกิดปัญหาในการพานักเรียนไปนอกสถานที่ ซึ่งผลการวิจัยชิ้นนี้ สามารถเป็นแบบอย่างของการจัดการศึกษานอกสถานที่โดยใช้พิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติต่อไป

Keele (2003: 1613-A) ได้ศึกษาเรื่องแหล่งเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์ว่า สามารถบูรณาการกับหลักสูตรการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาได้ โดยเป็นการถ่ายทอดโทรทัศน์วงจรปิด เชื่อมสัญญาณไปยังห้องเรียนทุกห้อง มีขั้นตอนในการเตรียมประสบการณ์ การเรียนผ่านการปฏิบัติการ ร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ครูมีการออกแบบและใช้แหล่งเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมีช่องทางการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว พบว่าตัวแปรที่สำคัญในการบริหารแหล่งเรียนรู้คือ ผู้บริหาร และแนวทางหรือรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งถ้าผู้บริหารเห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยร่วมมือสนับสนุนในการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน มีการพัฒนาศักยภาพ มีการประสานงานกับภาคีเครือข่ายในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการสร้างจิตสำนึก ความเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน ใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ หรือการใช้แหล่งเรียนรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการหาวิธีการที่จะพยายามพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในหลายรูปแบบ เพื่อให้การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้บรรลุผล เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิตของผู้เรียน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจใน สังคม ชุมชนและวัฒนธรรมของประเทศไทย ซึ่งการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีกรอบแนวคิดในการศึกษา
 ดังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษามีวิธีดำเนินการศึกษา ตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
3. เครื่องมือ การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดการศึกษา เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1

ศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2558 – มิถุนายน 2558 ดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลและเอกสารรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปีงบประมาณ 2557 - 2558

1.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดมความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา การบริหารแหล่งเรียนรู้และการหาแนวทางการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ข้อเสนอเพื่อการพัฒนา การกำหนดกรอบแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ และการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้

ระยะที่ 2

กำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม 2559 – พฤษภาคม 2559

2.1 ศึกษาข้อมูลและเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในแหล่งเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ร่างกรอบแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2.3 นำเสนอร่างกรอบแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณา ให้ข้อเสนอแนะ (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตามภาคผนวก ก)

2.4 ปรับแก้ไขกรอบแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3

นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไปดำเนินการในแหล่งเรียนรู้ และศึกษาผลที่เกิดจากการบริหารแหล่งเรียนรู้ จากความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน 2559- เมษายน 2560

3.1 กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการที่ดำเนินการตามแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยการจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจกำหนดแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้แก่บุคลากร กศน. อำเภอศรีราชา พัฒนาบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จัดทำ จัดหาทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2559

3.2 ครูและบุคลากรของ กศน.อำเภอศรีราชา และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำชุดการเรียนรู้ และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ 3 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง:สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล:ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และปรับแก้ไขชุดการเรียนรู้และบันทึกผลการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ จัดพิมพ์เอกสารเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ระหว่างเดือนสิงหาคม – พฤศจิกายน 2559

3.3 ครู กศน. และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ให้กับนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้ชุดการเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ระหว่างเดือนธันวาคม 2559 – กุมภาพันธ์ 2560

3.4 การนิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ประเมินผลการดำเนินงาน ตามแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ระหว่างเดือนธันวาคม 2559 – กุมภาพันธ์ 2560

3.5 สรุปผลการประเมินการดำเนินงานทั้งระบบ ทั้งจากการนิเทศ ติดตาม การวิเคราะห์ ข้อมูลจากการบันทึกการเรียนรู้ และสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา เพื่อนำข้อมูลไปวางแผนพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข เงื่อนไขความสำเร็จในการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต่อไประหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2560

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประชากร ได้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 1 คน บรรณารักษ์ 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครู กศน. ตำบล 11 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 6 คน รวมจำนวน 24 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามรายชื่อทำเนียบภูมิปัญญา กศน. จำนวน 41 คน รวมทั้งสิ้น 65 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 1 คน บรรณารักษ์ 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครู กศน. ตำบล 11 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 6 คน รวมจำนวน 24 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เคยจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จำนวน 11 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางของ Miles and Huberman (1994) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) รวมทั้งสิ้น 35 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาและกำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยการศึกษารายงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จากนั้นนำมาয়ร่างแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณากรอบแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ จำนวน 5 คน (รายชื่อตามภาคผนวก ก)

ระยะที่ 3 นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไปดำเนินการในแหล่งเรียนรู้ และศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประชากร คือ นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,558 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้การป่ายเล่นชุมชนบ้านแหลมฉะเชิง สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง และห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา จำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ในสาระทักษะการเรียนรู้ เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวทางของ Miles and Huberman (1994) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling)

เครื่องมือ การสร้าง และการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ

แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

วิธีการสร้างและหาคุณภาพแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ศึกษาข้อมูลเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ร่างแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ 4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้
3. นำร่างแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมทั้งชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษา (ภาคผนวก ง)
4. ปรับแก้ไข แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี (ภาคผนวก ค) และชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ (เอกสารประกอบ) ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ เพื่อจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

วิธีการสร้างและหาคุณภาพ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

1. ศึกษาข้อมูลเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ร่างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 3) ด้านแหล่งเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ให้ค่าคะแนนดังนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ระดับมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ระดับมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ระดับปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ระดับน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1970: 174-175) มีรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. นำร่างแบบสอบถามความคิดเห็น ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายชื่อภาคผนวก ก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษา พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม เชิงปฏิบัติการ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น ผู้ศึกษาได้คัดเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.0 (ภาคผนวก ง)

4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของ กศน. อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่เคยเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จำนวน 30 คน

5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach ผลการ

วิเคราะห์มีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.260 ถึง 0.746 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 (ภาคผนวก ง)

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามความคิดเห็น เป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการประชุมปฏิบัติการระดมความคิดเห็น บุคลากรและภูมิปัญญาที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตามวาระการประชุมและเอกสารประกอบการประชุม ได้แก่ ความสำคัญ ความเป็นมาของการจัดการศึกษาในแหล่งเรียนรู้ รายชื่อทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สะท้อนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการพิจารณาการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ 4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ การจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมาย วางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ และการพิจารณา การแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน ในด้านพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กับแหล่งเรียนรู้ (ภาคผนวก ข)

2. การเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) เพื่อหาจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) จุดเด่น จุดควรพัฒนา ผลการดำเนินงาน ที่ผ่านมาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และชุมชน ภาคีเครือข่าย และความคิดเห็นที่เป็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

3. นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ไปดำเนินการ ตามแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ และเก็บข้อมูลแต่ละขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ประจำ แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยเก็บข้อมูลจากการนิเทศ ติดตาม

4. ศึกษาผลที่เกิดจากการบริหารแหล่งเรียนรู้ จากความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน
ที่เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป เพื่อประมวลผล

ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อนำข้อมูลไปศึกษา กำหนดแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จากนั้นนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ไปใช้ และ ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตามวัตถุประสงค์ ของการศึกษา และบทวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอด ชีวิต โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของการบริการแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

จากการศึกษาเอกสารรายงานการประเมินตนเอง สรุปการประเมินผลโครงการประจำปี และการประชุม สัมภาษณ์ ครูและบุคลากรทั้งหมดของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา โดยพิจารณากระบวนการขั้นตอนการบริหารแหล่ง เรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่ง เรียนรู้ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ มีผลการศึกษา ดังนี้

1. การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากประชุมปฏิบัติการ และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

1.1 การกำหนดนโยบายการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการ มีการกำหนดนโยบายให้ครูและบุคลากร จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยกำหนดให้ครู กศน. ใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เช่น ครู กศน. วางแผนร่วมกับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน จัดตารางในการนำนักศึกษาใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศในห้องสมุดประชาชนและการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้า การกำหนดให้ครู กศน. วิเคราะห์เนื้อหาวิชาในเทอมนั้น ๆ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ฝึกนิสัยการใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้กับนักศึกษา จากการประชุมปฏิบัติการ คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญา ได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นครั้งแรกที่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ให้ข้อเสนอแนะการใช้แหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนั้น ในแต่ละปีงบประมาณ หรือแต่ละภาคเรียน ควรมีการประชุมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน การใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.2 การจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วม ทั้งการสำรวจแหล่งเรียนรู้ การวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ และมอบหมายให้บรรณารักษ์ดำเนินการสำรวจและจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ จึงไม่ทราบข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ และแหล่งเรียนรู้ที่ต้องพัฒนา ในการนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู กศน. คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการเป็นคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้

1.3 การสร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากร พบปัญหาในด้านขาดการประชุมชี้แจงอบรม ให้แก่ครู กศน. และบุคลากร รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงวัตถุประสงค์และความสำคัญของแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ครู นักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากการการวิเคราะห์เอกสาร และการประชุม สรุปได้ดังนี้

2.1 การสำรวจวิเคราะห์ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ซึ่งมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรที่ให้ความรู้ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก บางแห่งยังต้องมีการพัฒนาปรับปรุง ขาดการจัดทำแบบบันทึกข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.2 การกำหนดแหล่งเรียนรู้และการจัดระบบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการกำหนดแหล่งเรียนรู้ โดยแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และไม่ได้จัดทำระบบสารสนเทศที่ชัดเจน จะเห็นได้จากยังไม่มีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ แบบสำรวจ แบบบันทึก แบบรายงาน และสื่อ นวัตกรรม ชุดการเรียนรู้ ประกอบการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู กศน. เจ้าของแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น บันทึกการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

3. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากการประชุมปฏิบัติการ และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

3.1 การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ประกอบกับบุคลากรขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือประเมินผลการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังไม่เคยพัฒนาบุคลากรให้ความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล รายงานผลการดำเนินการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4. การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

4.1 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการนำผลการประเมินไปใช้ เนื่องจากยังไม่ได้ดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอน และนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด จึงยังไม่มีผลการประเมินไปใช้

4.2 การสรุป รายงานผลการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ขาดการประเมิน สรุปการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา รายงานเสนอต่อผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

นอกจากนี้ได้ร่วมกันการวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) เพื่อหาจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) พบว่า

จุดแข็ง (Strength) คือ การมีแหล่งเรียนรู้ชุมชนกระจายอยู่ในชุมชนเกือบทุกตำบล ทำให้สะดวกต่อการเข้าไปศึกษาเรียนรู้ของนักศึกษา และประชาชนทั่วไป มีความหลากหลาย ในด้านความรู้ของแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นคนในชุมชน ซึ่งมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้

จุดอ่อน (Weakness) อาคารสถานที่และบรรยากาศบางแห่งไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้น้อยมากหรือบางแห่งไม่มีเลย ไม่มีระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลความรู้ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ เวลาให้บริการไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับภูมิปัญญาในแหล่งเรียนรู้ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โอกาส (Opportunities) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต โดยรูปแบบในการจัดการศึกษา สามารถรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิตของประชาชนคนไทยในที่สุด รัฐบาลส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ตามมาตรา 25 จึงเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่จะต้องจัดการเรียนรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชน

อุปสรรค (Threats) ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ไม่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ไม่มีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนและงบประมาณในการจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้

ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

1. ขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ชุมชนมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ของครู วิทยากร ภูมิปัญญา ไม่เป็นระบบ ไม่เอื้อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้เท่าที่ควร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ให้ความสำคัญ และขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้

3. การนำนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลา การเดินทาง งบประมาณที่ใช้ และเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่าง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. ควรมีหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแหล่งเรียนรู้

6. ควรมีการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และงบประมาณในการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

7. ควรมีการมอบหมายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ ให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน

8. ควรมีการจัดหา ผลิตสื่อ นวัตกรรม ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

9. ควรมีการจัดทำเครื่องมือและระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ผู้ศึกษาได้นำผลจากการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มาวิเคราะห์ตามประเด็นสนทนา 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งแสดงตามประเด็นการกำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา เกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สภาพ ปัญหา เกี่ยวกับการบริหาร แหล่งเรียนรู้	การบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	กระบวนการ ดำเนินงานบริหาร	เครื่องมือ นวัตกรรม ประกอบการบริหาร แหล่งเรียนรู้
<p>1. ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>- ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>- ขาดการประชุมชี้แจง พิจารณามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>- ขาดการจัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>	<p>1. การจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นผู้นำท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้าร่วมวางแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ และแยกประเภทคณะกรรมการตามประเภทแหล่งเรียนรู้</p> <p>2. ในแต่ละปีงบประมาณหรือแต่ละภาคเรียน ควรมีการประชุมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน การใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p>	<p>1. ประธานคณะกรรมการที่เป็นผู้นำท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบกับบุคลากรของ กศน. อำเภอศรีราชา ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนนักศึกษาเข้ามา มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>2. เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญา ตัวแทนนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐาน เข้าร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยกำหนดแผนการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอน ที่ชัดเจน</p>	<p>1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี</p> <p>2. กำหนดแผนการประชุม วาระการประชุม วัน เวลา และสถานที่ในการประชุม เพื่อทำความเข้าใจ แผนการดำเนินงาน การใช้แหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

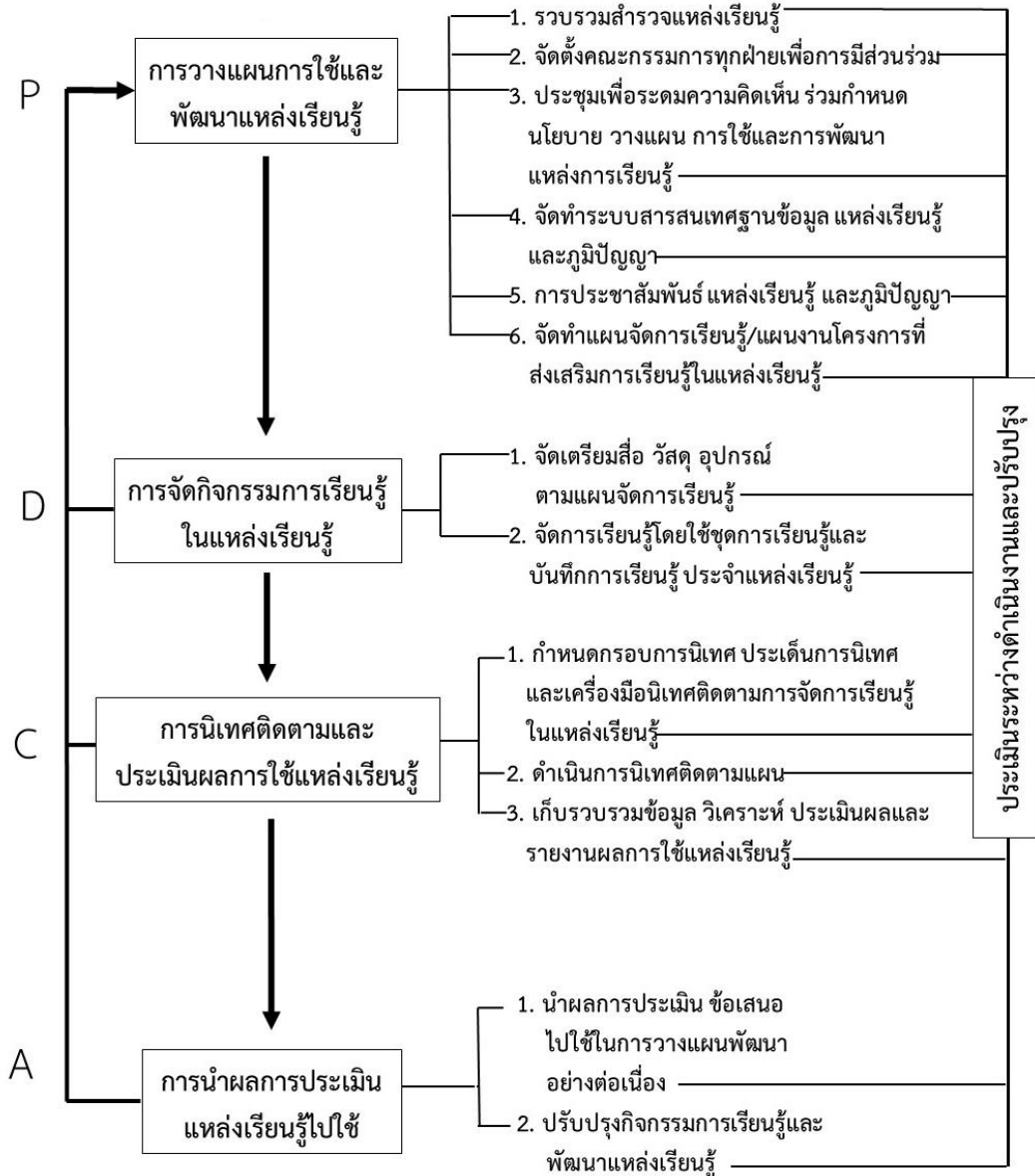
สภาพ ปัญหา เกี่ยวกับการบริหาร แหล่งเรียนรู้	การบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	กระบวนการ ดำเนินงานบริหาร	เครื่องมือ นวัตกรรม ประกอบการบริหาร แหล่งเรียนรู้
<p>- ควรมีการ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการใช้ แหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการจัดการ เรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>- ขาดการกำหนด แหล่งเรียนรู้ โดย แยกตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ รายวิชา</p>	<p>3. การจัดทำระบบ สารสนเทศฐานข้อมูล ชุมชน แหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญาให้อยู่ในรูปแบบ ต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการ จัดเก็บและเรียกใช้</p> <p>4. กำหนดแหล่งเรียนรู้ โดยแยกตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ รายวิชา ตามระบบ สารสนเทศฐานข้อมูล ชุมชน แหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญา จัดทำแผนงาน โครงการที่ส่งเสริม สนับสนุนการใช้แหล่ง เรียนรู้</p> <p>5. การประชาสัมพันธ์ แหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญา</p>	<p>3. คณะกรรมการแต่ละ ประเภทตามคำสั่ง ดำเนินการออกแบบระบบ สารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา ให้อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ</p> <p>4. วิเคราะห์หลักสูตร สาระ การเรียนรู้ รายวิชา เนื้อหา และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับบริบทของ แหล่งเรียนรู้ และจัดทำแผน จัดการเรียนรู้แผนงาน โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุน การใช้แหล่งเรียนรู้</p> <p>5. คณะทำงานที่มีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ เชิญชวนให้มีการใช้แหล่ง เรียนรู้</p>	<p>3. แบบฟอร์มจัดเก็บ ทำเนียบ แหล่งเรียนรู้ ตลอดชีวิต ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และเครือข่าย รายตำบล</p> <p>4. แผนงาน โครงการ ประจำปีงบประมาณ หรือแต่ละภาคเรียน และแผนการจัดการ เรียนรู้ในแต่ละสาระ การเรียนรู้ รายวิชา ที่ใช้แหล่งเรียนรู้</p> <p>5. สื่อ ในการ ประชาสัมพันธ์ใน รูปแบบ QR Code สื่อออนไลน์</p>
<p>2. การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้</p>	<p>1. จัดเตรียมสื่อ นวัตกรรม ใบความรู้ ใบงาน ที่ สอดคล้องกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>2. จัดการเรียนรู้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้</p> <p>3. ประเมินผล บันทึกผล การเรียนรู้</p>	<p>1. ประสานภูมิปัญญา ท้องถิ่นจัดการเรียนรู้ใน แหล่งเรียนรู้</p> <p>2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดการ เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้</p> <p>3. นักศึกษาบันทึกการ เรียนรู้</p>	<p>ชุดการเรียนรู้ แบบ บันทึกการเรียนรู้ ประจำ แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม ใบงาน</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพ ปัญหา เกี่ยวกับการบริหาร แหล่งเรียนรู้	การบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	กระบวนการ ดำเนินงานบริหาร	เครื่องมือ นวัตกรรม ประกอบการบริหาร แหล่งเรียนรู้
3. การนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้ - ขาดการกำหนด วิธีการ เครื่องมือ การวิเคราะห์ผล การประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้ เพื่อ ไปสู่การใช้และ พัฒนาแหล่งเรียนรู้	1. กำหนดกรอบ ประเด็น เครื่องมือ วิธีการนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้ 2. กำหนดวิธีการ เครื่องมือการประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้จาก ผู้ใช้บริการและผลที่เกิด จากการเรียนรู้ 3. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้	1. พัฒนาเครื่องมือนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้ 2. วางแผนการนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศ และ รายงานผลการนิเทศ 3. วิเคราะห์ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ รายงาน ผลการประเมินจากแบบ บันทึกการเรียนรู้และ แบบสอบถามความคิดเห็น	1. เครื่องมือนิเทศ ติดตาม การจัดการ เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 2. แบบฟอร์มแผนการ นิเทศ การบันทึกผลการ และการรายงานนิเทศ 3. แบบบันทึกการเรียนรู้ และแบบสอบถามความ คิดเห็นของนักศึกษา การศึกษาชั้นพื้นฐาน
4. การนำผลการ ประเมินแหล่ง เรียนรู้ไปใช้ - ขาดการนำผลการ ประเมินไปใช้	กำหนดให้บุคลากรที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งผู้จัด ผู้นิเทศ รายงานผลการ จัดการเรียนรู้ในแหล่ง เรียนรู้ รายงานเสนอต่อ ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทราบ โดยให้ ข้อเสนอแนะเพื่อการ พัฒนาการดำเนินงาน	ส่งเคราะห์ให้ข้อเสนอผล การดำเนินที่จะนำไปพัฒนา งาน เสนอต่อผู้บริหาร และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	- แบบรายงานผลการ ดำเนินงาน - บันทึกข้อความเสนอ ตามลำดับขั้นตอนเพื่อ เสนอผู้บริหาร สถานศึกษา

จากตาราง 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แผนภาพ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แผนภาพ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้จัดทำเป็นเอกสารแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยยาศัยอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี (ภาคผนวก ค) โดยในเอกสารอธิบายกระบวนการบริหารงานเชิงระบบทุกด้าน รวมทั้งเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีการกระบวนการขั้นตอนบริหารแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ 4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบ ตามแผนภาพ 3-6

1. ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

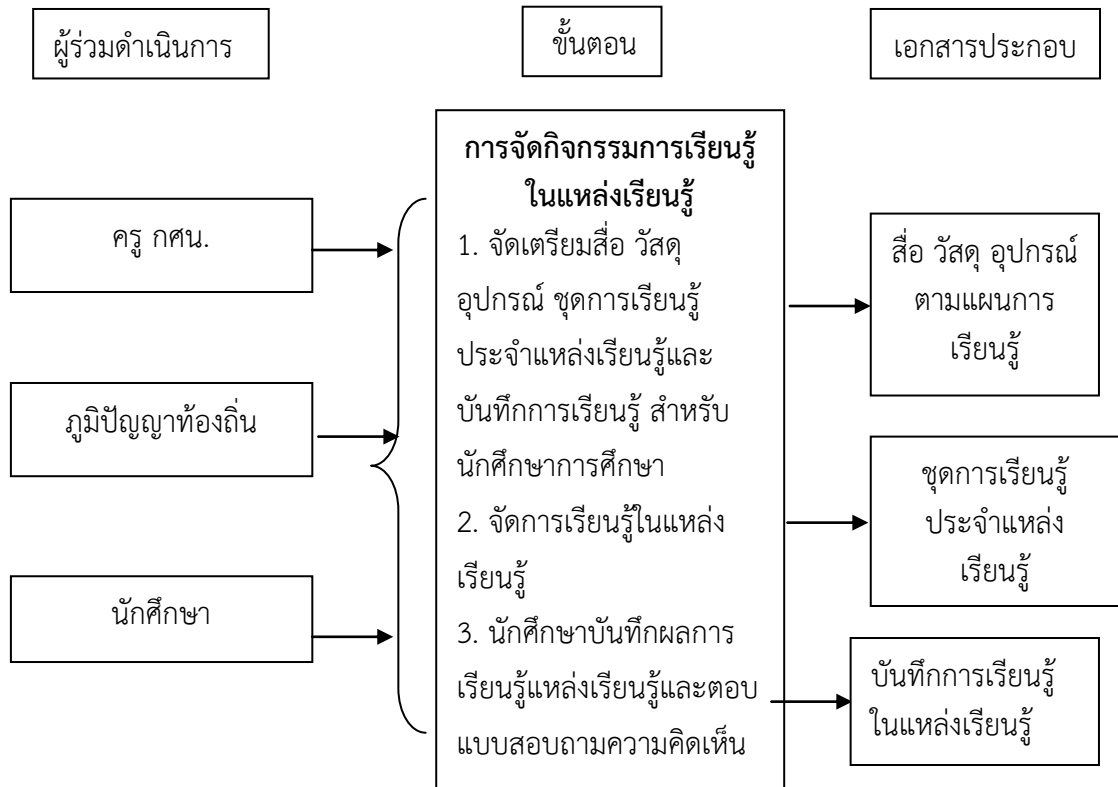
แผนภาพ 3 การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ของศูนย์การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา พิจารณาข้อมูล รวบรวม สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา ใน ทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา มีจำนวนเท่าไร สภาพของความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เป็น อย่างไร ความถี่ของการไปใช้แหล่งเรียนรู้ ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา สรุป รายงานผลการดำเนินงานสภาพ ปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอเพื่อการพัฒนา เป็นอย่างไร เพื่อเป็น ข้อมูล เพื่อการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา และประชุมปฏิบัติการเพื่อ ระดมความคิด พัฒนา ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกประเด็น ที่จะนำไปพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการพิจารณาสภาพของความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ผลการ จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา ว่ามีความสอดคล้องกับสาระ รายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนของ นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร จากนั้นจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และทำเนียบแหล่งเรียนรู้ เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ นำข้อมูลลงในเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ของสถานศึกษาและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมมือกันเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ แผนงานโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยจัดทำชุดการเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ ประจำแหล่งเรียนรู้ เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ มีการจัดทำชุด การเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ จำนวน 3 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่

- 1) แหล่งเรียนรู้สวนทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง
- 2) แหล่งเรียนรู้สวนเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง
- 3) แหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : หองสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา

(รายละเอียดตามเอกสารประกอบ)

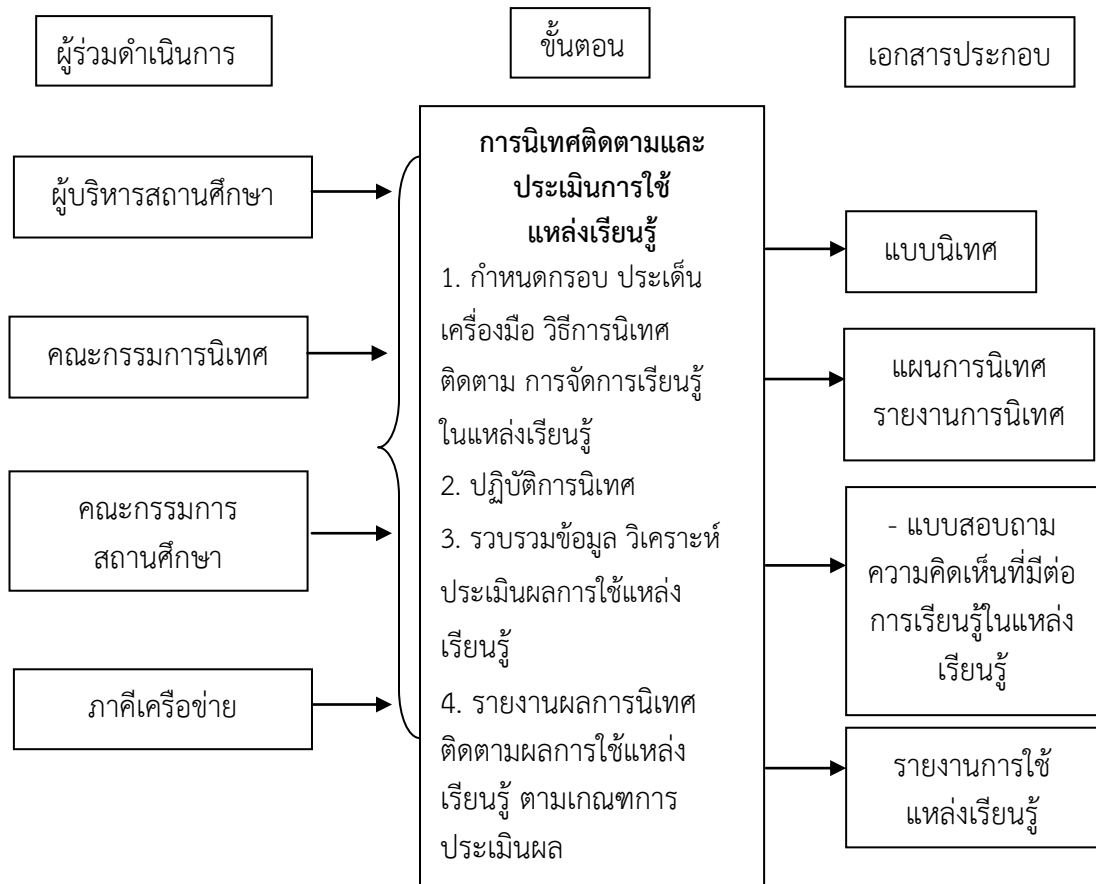
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 4 ครู กศน. และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ สวมนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานเรียนรู้ และบันทึกผลการเรียนรู้ในบันทึกการเรียนรู้ ครู กศน. เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล และบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และรายงานผลการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

3. ด้านการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 5 การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 5 คณะกรรมการนิเทศภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา คณะกรรมการสถานศึกษา และหรือภาคีเครือข่าย รวมนิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา ในการจัดการเรียนรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล ประเมินผล และรายงานผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามเกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

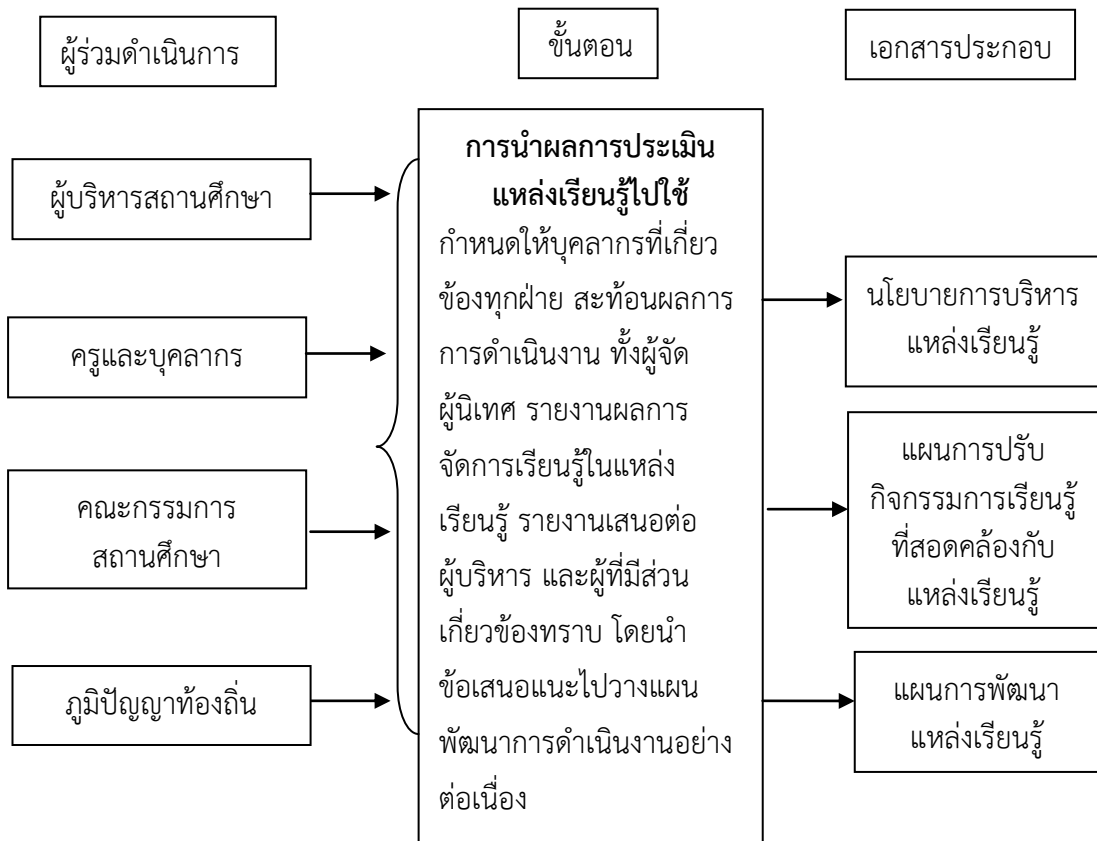
เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้

ร้อยละ 80 ของนักศึกษาทำบันทึกการเรียนรู้ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

เกณฑ์การประเมินผลความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

ร้อยละ 80 ของนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากขึ้นไป

4. ด้านการนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

แผนภาพ 6 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

แผนภาพ 6 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ เป็นการกำหนดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นำข้อมูลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม ผลการวิเคราะห์ ประเมินผล นำมาสะท้อนผลโดยนำข้อสรุป ข้อเสนอแนะ เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามวงจรบริหารงานคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และหากมีส่วนที่ต้องปรับปรุงก็นำมาวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอนแรก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผู้ศึกษาได้นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดให้จัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เนื่องจากสอดคล้องกับรายวิชา ที่ลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน คือสาระทักษะการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับรายวิชาอื่น ๆ ตามบริบทของแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้นำชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ สำหรับครู กศน. ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาระดับชั้นพื้นฐานเรียนรู้ และบันทึกการเรียนรู้ตามที่กำหนด และศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลน ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา นำนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ไปเรียนรู้ในสาระทักษะการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกี่ยวข้องกับรายวิชาวิทยาศาสตร์ เนื้อหาด้านระบบนิเวศป่าชายเลน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน โดยนายอภิวิชญ์ นวลแก้ว ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้จัดการเรียนรู้ ตามชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง นักศึกษาบันทึกการเรียนรู้ และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ (รายละเอียดในชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง)

2. แหล่งเรียนรู้ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง มีการนำแนวคิดการทำเกษตรแบบผสมผสานของพืชหลากหลายชนิด โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา นำนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐานไปเรียนรู้ในสาระทักษะการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกี่ยวข้องกับรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาคือ นายบัวทอง ขวัญน้อม (ลู่ทอง) เป็นผู้จัดการเรียนรู้ ตามชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง นักศึกษาบันทึกการเรียนรู้ และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ (รายละเอียดในชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง)

3. แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่

สำคัญต่อระบบการศึกษา เป็นคลังความรู้รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศในสื่อต่าง ๆ ตลอดจนมีการจัดให้บริการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ แก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป เป็นศูนย์กลางที่รวบรวมความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บทบาทสำคัญของห้องสมุดประชาชนคือ นักศึกษาและประชาชนสามารถศึกษาหนังสือตำราเอกสารและสื่อสารสนเทศประเภทต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน มีพัฒนาการอ่านที่ดีมีสมาธิ และความพร้อมในการอ่านเกิดการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ เพราะได้ประมวลความรู้จากเรื่องราวที่ได้ศึกษามา สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องสมุดประชาชน ยังสอดคล้องกับสาระทักษะการเรียนรู้ เนื้อหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้ กศน. อำเภอสรีราชา กำหนดแนวทางร่วมกันกับครู กศน. บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนอำเภอสรีราชา ให้นำนักศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปศึกษาค้นคว้า เรียนรู้การใช้ห้องสมุดประชาชน โดยครู กศน. และบรรณารักษ์ ร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาการใช้แหล่งเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ ตามชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดประชาชนอำเภอสรีราชา นักศึกษาบันทึกการเรียนรู้ และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ (รายละเอียดในชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ห้องสมุดประชาชนอำเภอสรีราชา)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ได้มีการนิเทศ ติดตาม การประเมินผล โดยเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ผล การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการศึกษาบันทึกการเรียนรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ แยกตามแหล่งเรียนรู้ทั้ง 3 แห่ง รายละเอียดดังตาราง 3-5

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้				
1.	กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในรายวิชาที่เรียน	4.43	0.45	มาก
2.	เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	3.52	0.41	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.	การจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	3.72	0.32	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการแสวงหาความรู้	3.77	0.53	มาก
5.	นักศึกษสามารถนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.54	0.11	มาก
6.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.61	0.72	มาก
7.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.81	0.12	มาก
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น				
8.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.91	0.43	มาก
9.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเทคนิค วิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้	3.82	0.93	มาก
10.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น	3.66	0.45	มาก
11.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	3.99	0.72	มาก
ด้านแหล่งเรียนรู้				
12.	ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.87	0.35	มาก
13.	การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.65	0.65	มาก
14.	บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้	4.32	0.31	มาก
15.	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	4.35	0.40	มาก
เฉลี่ยรวม		3.86	0.54	มาก

จากตาราง 3 พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 4.43$ S.D. = 0.45) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$ S.D. = 0.40) และบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$ S.D. = 0.31) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.52$ S.D. = 0.41)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่วนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้				
1.	กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน	4.32	0.45	มาก
2.	เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	3.95	0.43	มาก
3.	การจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	4.04	0.16	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการแสวงหาความรู้	3.55	0.35	มาก
5.	นักศึกษสามารถนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.27	0.34	มาก
6.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.51	0.29	มาก
7.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	4.22	0.32	มาก
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น				
8.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.12	0.42	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเทคนิค วิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้	3.96	0.34	มาก
10.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น	3.54	0.31	มาก
11.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	3.94	0.56	มาก
13.	การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.89	0.13	มาก
14.	บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้	4.44	0.08	มาก
15.	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	4.37	0.33	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.00	0.46	มาก

จากตาราง 4 พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุมพอง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.44$ S.D. = 0.08) รองลงมา ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.37$ S.D. = 0.33) และกิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 4.32$ S.D. = 0.45) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.51$ S.D. = 0.29)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานต่อการ
เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้				
1.	กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในรายวิชาที่เรียน	3.75	0.19	มาก
2.	เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการ ของนักศึกษา	3.87	0.18	มาก
ด้านเนื้อหาในการจัดเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้				
3.	การจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้ นักศึกษาคิดวิเคราะห์ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	3.66	0.16	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษา เข้าใจวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการแสวงหาความรู้	3.71	0.35	มาก
5.	นักศึกษสามารถนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	3.79	0.34	มาก
6.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	3.51	0.29	มาก
7.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.94	0.32	มาก
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (บรรณารักษ์)				
8.	บรรณารักษ์มีความรู้ ความสามารถในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.12	0.42	มาก
9.	บรรณารักษ์มีเทคนิค วิธีการในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้	3.55	0.34	มาก
10.	บรรณารักษ์ใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น	3.82	0.31	มาก
11.	บรรณารักษ์เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน	3.74	0.56	มาก
ด้านแหล่งเรียนรู้				
12.	ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	3.78	0.38	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
13.	การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.79	0.13	มาก
14.	บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้	3.72	0.08	มาก
15.	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	4.22	0.33	มาก
เฉลี่ยรวม		3.80	0.48	มาก

จากตาราง 5 พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.22$ S.D. = 0.33) บรรณารักษ์มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.12$ S.D. = 0.42) และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.94$ S.D. = 0.32) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.51$ S.D. = 0.29)

ผลสำเร็จของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผลจากการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายในชุมชน ทำให้การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง จึงมีภาคีเครือข่ายเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ให้นักศึกษา ประชาชน ได้รับการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงได้บริจาคที่ดิน และมีภาระดมทุน ให้กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1. ได้รับบริจาคที่ดินโฉนดเลขที่ 216128 จำนวน 2 งาน มูลค่า 200,000 บาท จาก นายวิระ-นางสัมพันธ์ ทองวิเชียร เพื่อสร้าง กศน. ตำบลบ่อวิน เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2559

2. ได้รับบริจาคที่ดินโฉนดเลขที่ 223986 จำนวน 2 งาน มูลค่า 200,000 บาท จาก นายวีระ-นางสัมพันธ์ ทองวิเชียร เพื่อสร้าง กศน. ตำบลบ่อวิน เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2560

3. ได้รับบริจาคที่ดินโฉนดเลขที่ 10561 จำนวน 1 งาน 3/10 ตารางวา มูลค่า 758,100 บาท จากนายชนม์เจริญ วันชัยจิระบุญ เพื่อสร้าง กศน ตำบลบึง เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2560

4. จัดหาทุนสร้าง กศน.ตำบลบ่อวิน (ทอดผ้าป่าสามัคคี) เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2559 ได้เงินทำบุญ จำนวนทั้งสิ้น 799,999 บาท

5. ขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนโรงไฟฟ้า เพื่อจัดทำศูนย์การเรียนรู้ด้าน ICT ณ กศน.ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 389,000 บาท

ที่ดินโฉนดเลขที่ 216128 และ โฉนดเลขที่ 223986 รวมจำนวน 4 งาน มูลค่า 200,000 บาท จากนายวีระ-นางสัมพันธ์ ทองวิเชียร เพื่อสร้าง กศน. ตำบลบ่อวิน

ที่ดินโฉนดเลขที่ 10561 จำนวน 1 งาน 3/10 ตารางวา มูลค่า 758,100 บาท
จากนายชนม์เจริญ วันชัยจิระบุญ เพื่อสร้าง กศน. ตำบลบึง

จัดหาทุนสร้าง กศน.ตำบลบ่อวิน (ทอดผ้าป่าสามัคคี) เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2558
ได้เงินทำบุญ จำนวนทั้งสิ้น 799,999 บาท

ตอนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของการบริการแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

จากการพัฒนาแนวทางและการนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไปใช้ได้ มีการถอดบทเรียน เสนอผลการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ทั้งจากการนิเทศ ติดตาม การสอบถามพูดคุย กับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จัดการเรียนรู้ การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และผลสำเร็จที่มีเครือข่ายเห็นความสำคัญ มีส่วนร่วมมอบบริจาคที่ดิน และระดมทุน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากการบริหารงาน ตามกรอบการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งเป็นการบริหารงานเชิงระบบทุกด้าน รวมทั้งเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA)

2. ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากความพร้อมภายในแหล่งเรียนรู้ และการได้รับการสนับสนุนจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้ร่วมจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระทักษะการเรียนรู้ และรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาชุดการเรียนรู้ และแบบบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

3. ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดการความรู้ โดยการถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเก็บพัฒนาเป็นสื่อการเรียนรู้ มีการถ่ายทอด หรือต่อยอดความรู้ เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น

4. ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในชุมชน และภูมิปัญญาที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทั้งในด้านฐานข้อมูลองค์ความรู้ ประสบการณ์ สถานที่แหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ได้มีประสบการณ์การเรียนรู้สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ การนำความรู้ไปปรับใช้และเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

5. ปัจจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ เนื่องจากมีการออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการบรรยาย การเรียนรู้จาก

การปฏิบัติ การบูรณาการกับเนื้อหารายวิชา ทำให้การเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สามารถตอบสนองความต้องการได้

ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ควรมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมทั้งด้านสถานที่ บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสม หลากหลาย เพื่อให้ผู้ที่มาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการอย่างแท้จริง

2. ภายในแหล่งเรียนรู้ ควรมีสื่อมัลติมีเดีย นิทรรศการที่มีชีวิต สอดคล้องกับบริบทชุมชน สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ และมีการสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองในแหล่งเรียนรู้

3. พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ให้มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ ครู กศน. กับภูมิปัญญาท้องถิ่นนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บฐานข้อมูลความรู้ของภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ทางสื่อสังคมออนไลน์

4. พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีของสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ หรือการนำจำนวนชั่วโมงที่เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้มาเทียบโอนได้ เพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ร่วมมือกับศาสนสถานในชุมชน เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของคนในชุมชน เพื่อจัดและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านศาสนา คำสอน ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การฝึกอาชีพ และอื่น ๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และด้านปัญญา ซึ่งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ ไปศึกษาและกำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไปใช้ ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษา ชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

วิธีการดำเนินการศึกษา มีขอบเขตการศึกษา เครื่องมือในการศึกษา และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือน มีนาคม 2558 ถึงเดือน เมษายน 2560

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร แหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ประชากร ได้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 1 คน บรรณารักษ์ 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครู กศน. ตำบล 11 คน ครูศูนย์การ เรียนชุมชน 6 คน รวมจำนวน 24 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามรายชื่อทำเนียบภูมิปัญญา กศน. จำนวน 41 คน รวมทั้งสิ้น 65 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 1 คน บรรณารักษ์ 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครู กศน. ตำบล 11 คน ครูศูนย์การ เรียนชุมชน 6 คน รวมจำนวน 24 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เคยจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จำนวน 11 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 35 คน ส่วนการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ประชากร คือ นักศึกษา การศึกษาชั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,558 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา การศึกษาชั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จาก แหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบบัง สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง และห้องสมุดประชาชน อำเภอศรีราชา แห่งละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจาก เป็นนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ในสาระทักษะการเรียนรู้ เรื่องการใช้ แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ โดยศึกษาการนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดให้จัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เนื่องจากสอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือสภาพ ปัญหา การบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตัวแปรตาม คือแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

1. สภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนร่วมกันของบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย จึงควรมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณาวางแผนโดยวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และแนวทางในการดำเนินงานต่อไป โดยการสร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากร รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และความสำคัญของการบริหารแหล่งเรียนรู้ ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ครู กศน. นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วม ทั้งในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ และวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ชุมชนมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาภาคเทคนิคสื่อการเรียนรู้ เพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นควรมีการวางแผนร่วมกัน

ระหว่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแหล่งเรียนรู้ โดยมอบหมายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ ให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน จัดหา ผลิตสื่อ นวัตกรรม ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และควรมีการจัดทำเครื่องมือและระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง

2. แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กระบวนการขั้นตอนการบริหารแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ มีข้อค้นพบดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.1.1 รวบรวมสำรวจแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ที่เคยจัดทำเป็นทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2.1.2 จัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2.1.3 ประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น ร่วมกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมายและแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนให้มีความชัดเจน กำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เพื่อการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.1.4 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหัวข้อที่กำหนดในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

2.1.5 การประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์

2.1.6 จัดทำแผนจัดการเรียนรู้/แผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มีการดำเนินงานร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกันจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ และให้นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียนรู้ พร้อมทั้งบันทึกผลการเรียนรู้ในบันทึกการเรียนรู้

2.3 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการนิเทศภายในของศูนย์ศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา คณะกรรมการสถานศึกษา และหรือภาคีเครือข่าย ร่วมนิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล ประเมินผล และรายงานผลการจัดการเรียนรู้

2.4 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง นำข้อมูลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ ประเมินผล สรุปผล และรายงานผล โดยนำข้อสรุป ข้อเสนอแนะ เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามวงจรบริหารงานคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
ศูนย์ศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านแหล่งเรียนรู้ โดยการศึกษาแยกตามแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับ แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดให้จัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เนื่องจากสอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการศึกษาดังนี้ ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในรายวิชาที่เรียน ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้ เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้ เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ รองลงมา ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในรายวิชาที่เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3 อันดับ คือ ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากการบริหารงาน ตามแนวการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งเป็นการบริหารงานเชิงระบบทุกด้าน รวมทั้งเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) การได้รับการสนับสนุนจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้ร่วมจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดการความรู้ โดยการถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเก็บพัฒนาเป็นสื่อการเรียนรู้ มีการถ่ายทอด หรือต่อยอดความรู้ เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในชุมชน และภูมิปัญญาที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทั้งในด้านฐานข้อมูลองค์ความรู้ ประสบการณ์ สถานที่แหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ การนำความรู้ไปปรับใช้และเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของนักศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ เนื่องจากมีการออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการบรรยาย การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การบูรณาการกับเนื้อหารายวิชา ทำให้การเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สามารถตอบสนองความต้องการ

ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ควรมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมทั้งด้านสถานที่ บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสม หลากหลาย เพื่อให้ผู้ที่มาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการอย่างแท้จริง โดยภายในแหล่งเรียนรู้ ควรมีสื่อมัลติมีเดีย นิทรรศการที่มีชีวิต สอดคล้องกับบริบทชุมชนสร้างแรงบันดาลใจ ในการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ และมีการสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองในแหล่งเรียนรู้ มีการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ให้มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ ครู กศน. กับภูมิปัญญาท้องถิ่นนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บฐานข้อมูลความรู้ของ ภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ทางสื่อสังคมออนไลน์ พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีของสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่

สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ หรือการนำจำนวนชั่วโมงที่เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้มาเทียบโอนได้ เพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมมือกับศาสนสถานในชุมชน เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของคนในชุมชน เพื่อจัดและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านศาสนา คำสอน ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การฝึกอาชีพ และอื่น ๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และด้านปัญญา ซึ่งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับ คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ

อภิปรายผล

1. สภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน ร่วมกันของบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย จึงควรมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่วนใหญ่ขาดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมาวางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรายวิชา หรือกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภามาศ อ่ำดวง (2554) เบญญาภา อินตะวงค์ (2557) ที่วิจัยพบว่าการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในวัด มีปัญหาในเรื่องการขึ้นทะเบียนแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาของด้านบุคลากร ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้นในการวางแผน ต้องสร้างความเข้าใจกับบุคลากร อบรมให้แก่ครู และผู้เรียน รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 83) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 21-22) สุมณ อมรวิวัฒน์ (2550: 25-26) กระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 42-59) จงกล อินน้อย (2557) ที่กำหนดให้สถานศึกษามีการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการศึกษาหลักสูตรและความต้องการของครูและผู้เรียน จัดทำระบบสารสนเทศด้านแหล่งเรียนรู้ กำหนดโครงการหรือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

2. แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กระบวนการขั้นตอนการบริหารแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งสอดคล้องการบริหารงานตามวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ตามข้อค้นพบการวิจัยของเบญญาภา อินตะวงค์ (2557) ปรียามาศ โทนคำ (2557) เรณุกา ศรีสวัสดิ์ (2557) สุรเกียรติ งามเลิศ (2557) อมรศักดิ์ เกษเมธีการุณ (2557) พิชัย เรืองดี (2558) สันติ ต่วนชะเอม (2559) อนุรัตน์ สงขำ

(2559) Social Research Institute (1998) และการบริหารแหล่งเรียนรู้ ที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารเห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ โดยพร้อมที่จะร่วมมือ สนับสนุนในการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร มีการประสานงานกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะการให้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ สร้างจิตสำนึกเห็น คุณค่าของชุมชน ให้กับผู้เรียน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน ใช้ทรัพยากรในชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า นักศึกษา การศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในแหล่ง เรียนรู้ในระดับมาก ทั้งในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้าน แหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีการศึกษาสภาพ ปัญหา การบริหารแหล่งเรียนรู้ และนำมากำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ให้กับ นักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐาน ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ รายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน การฝึกทักษะการ เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทั้งครู บุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคี เครือข่าย เป็นปัจจัยทำให้การบริหารแหล่งเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ ให้ความสำคัญกับการจัดการ เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้มีการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และการนำผลการใช้แหล่งเรียนรู้ไปใช้ และการจัดทำคู่มือการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้การดำเนินการประสบ ความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชัย เรื่องดี (2558) Mullins (1999) และ Keele (2003) ที่พบว่ากระบวนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ การดำเนินการ ใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการตรวจสอบ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการสรุป ปรับปรุงแก้ไขการนำ แหล่งเรียนรู้ไปใช้ การประเมินโครงการเพื่อตรวจสอบความสำเร็จหรือความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ การเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้การบริหารแหล่งเรียนรู้เป็นการบริหารงานที่มีคุณภาพ

4. ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เนื่องจากการได้มี การขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 11) ซึ่ง

การส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนนั้น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ให้มีมาตรฐานและกระจายให้ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากจุดมุ่งหมายสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือการปลูกฝังนิสัย และทักษะในการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกโอกาส ดังนั้น การให้เรียนรู้วิธีเรียน วิธีแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และใช้ความรู้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองในทุก ๆ ช่วงชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556: 118) สอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน โดยใช้ กศน. ตำบล/แขวง ในสังกัดสถานศึกษา เป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2557: 27-31) จึงทำให้การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ควรดำเนินการปรับและจัดทำระบบสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความต้องการ ของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากผลจากการศึกษาพบว่าฐานข้อมูลด้านแหล่งเรียนรู้ยังไม่เป็นปัจจุบันในทุกแหล่งเรียนรู้

1.2 ควรดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้ครูและบุคลากร แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ถอดบทเรียน ร่วมกันกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายในชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่หลากหลาย และมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยพัฒนาเส้นทางการเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพแต่ละตำบล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพ

2.2 ควรศึกษาทำวิจัย การพัฒนาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจต่อการประกอบอาชีพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2555-2558**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2555). **หน่วยที่ 6 การบริหารจัดการเรียนรู้**. ในประมวลชุดวิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จกมล อินน้อย. (2557). **การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูการศึกษานอกระบบในจังหวัดนราธิวาส**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจตสุภา นาชัยเวียง. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ชลทิพย์ เอี่ยมสำอาง และวิศนี ศิลตระกูล. (2543). **ความเป็นมาของภูมิปัญญาชาวบ้าน เทคโนโลยีพื้นบ้าน และแหล่งวิทยากรท้องถิ่น**. เอกสารชุดการสอนวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการชุมชน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชวนพิศ พร้อมสุข (2559). “แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา”. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**. 9(19): 59-70.
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (2544). “แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต”. **วารสารการศึกษานอกโรงเรียน**. ปีที่ 4 ฉบับที่ 6 (มีนาคม 2544).
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2553). **Model การจัดการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้สร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

- เบญญาภา อินต๊ะวงศ์. (2557). การบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย.
- ปรัชญา เวสารัชช และฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2547). **ผ่าทางตันปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ปริยามาศ โทนคำ. (2557). “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์”. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**. 4(1): 104-109.
- พิชัย เรืองดี. (2558). **แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**. (ราชกิจจานุเบกษา) เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก วันที่ 24 สิงหาคม 2550.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- รุ่งนภา พูลสวัสดิ์. (2557). **คุณลักษณะผู้นำยุคใหม่ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- รุ่งชัชดา พรเวหะชาติ. (2546). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ
- เรณูภา ศรีสวัสดิ์. (2557). **การบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2550). **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา. (2557). **รายงานการประเมินตนเอง ปีงบประมาณ 2557**. ชลบุรี: ม.ท.ป.
- สหพรรณชนก ศรีสวัสดิ์. (2558). **นวัตกรรมเพื่อการศึกษา**. [ออนไลน์] สืบค้น 13 ธันวาคม 2558. จาก <http://blog.eduzones.com/janam/34116>.

- สันติ ต่วนเซอเม. (2559). การศึกษาสาเหตุและแนวทางแก้ไขคุณภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสิงห์บุรี. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรพัฒนาผู้บริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 6 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. (2555). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). สรุปสาระสำคัญ รายงานผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แนวทางการนำภูมิปัญญาไทยสู่กระบวนการเรียนรู้ นอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สุนทร สุนันท์ชัย. (2544). “รากฐานและวิธีการของนิรมิตนิยม (Constructivism).” วารสารโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. 2(2): 25-31.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2550). การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ. เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาการ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 - 7 . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์การพิมพ์.

- สุมาลี สังข์ศรี. (2548). **การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : รายงานการวิจัย.**
กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนากการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2556). **การจัดการศึกษานอกระบบโดยวิธีการศึกษาทางไกลเพื่อส่งเสริม
การศึกษาตลอดชีวิต.** เอกสารในโครงการส่งเสริมการแต่งตำราของมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุรเกียรติ งามเลิศ. (2559). “บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.**
9(1): 114-127.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2554). **20 วิธีการจัดการเรียนรู้.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ภาพพิมพ์.
- อนรรตน์ สงข่า. (2559). “แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ในจังหวัดนครสวรรค์”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
อีสเทิร์นเอเชีย.** 6(1): 349-359.
- อมรศักดิ์ เกษเมธีการุณ. (2557). **แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดนครราชสีมา.** ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัคราวุฒิ จันทะแสง. (2557). **การบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของผู้บริหารใน สถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์.
- อาชัญญา รัตนอุบล. (2548). **รายงานการวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต:
ห้องสมุดประชาชน.** กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- Best, J.W. (1970). **Research In Education.** (2 nd ed). Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice Hall.
- Brayboy-Locklear. (2003). **The motivation influence of the school environment
of the resiliency of native American School Students in selected
North Carolina Public School.** Ed.D. Dissertation. University of North
Carolina.
- Gray & Larson. (2000). **Project Management: The Managerial Process.** Singapore:
McGrawHill Inc.

- Keele, David D. (2003). "A case study of video learning center of elementary school". **Dissertation Abstract International**. 64(05): 1613-A: November.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). **Qualitative data analysis: An expanded sourcebook**: Sage Publications, Inc
- Mullins' J. A. (1999). **How field trips in natural areas associated with museums, Arboreta, and aquaria impact the educational experiences of teachers and students**. Doctoral dissertational. The University of Southern Mississippi.
- Saferpak. (2002). **Plan Do Study Act**. [Online]. Available 12 August 2002 HTTP: <http://www.saferpak.com/pdsa.htm>
- Social Research Institute. (1998). "Indigenous Knowledge and Learning," **The Workshop on Indigenous and Skill and the Way the are Acquired**. . Bangkok : Chulalongkorn University. p. 37
- Stephens. (1998). C. P., & Weisbach, M. S. (1998). "Actual share reacquisitions in open-market repurchase program". **Journal of Finance**. 53(1): 313-333.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายจีรารุฒิ เปล่งศรีรัตน์ ผู้อำนวยการ (เชี่ยวชาญ) สถาบันการศึกษาและ
พัฒนาต่อเนื่องสีรินธร ความเชี่ยวชาญ การบริหารสถานศึกษา
2. นายพานิช ศรีงาม ผู้อำนวยการ (เชี่ยวชาญ) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการ
ศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ความเชี่ยวชาญ
การบริหารสถานศึกษา
3. ดร.จิตตรา มาคะผล ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ดุษฎีบัณฑิต การศึกษาตลอดชีวิต และการ
พัฒนามนุษย์ ความเชี่ยวชาญ การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้เพื่อ
การศึกษาตลอดชีวิต
4. ดร.จรัสศรี หัวใจ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ความเชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยการศึกษา
5. นางจันทน์ กิ่งไทรงาม ครู (ชำนาญการพิเศษ) ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ความเชี่ยวชาญ ด้านการวัดผล
ประเมินผล และการวิจัย

ภาคผนวก ข

เอกสารการประชุมปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ที่ ศธ. ๐๒๑๐.๒๔๐๗/๑๐๑๘

กศน.อำเภอศรีราชา ตำบลทุ่งสุขลา
อำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี ๒๐๑๖๐

๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา

เรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ฯ	จำนวน	๑ ชุด
	๒. กำหนดการประชุมฯ	จำนวน	๑ ฉบับ
	๓. แบบตอบรับการเข้าร่วมโครงการฯ	จำนวน	๑ ฉบับ

ด้วยกศน.อำเภอศรีราชาจะดำเนินการจัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา กศน.อำเภอศรีราชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเพื่อจัดทำชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ โดยการถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญานั้น

กศน.อำเภอศรีราชา จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นภูมิปัญญาได้ให้เกียรติเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ กศน.อำเภอศรีราชา เพื่อร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อจะได้นำไปเผยแพร่ให้กับนักศึกษาและประชาชนต่อไป ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและให้เกียรติเข้าร่วมประชุม

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)

ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอศรีราชา

กลุ่มจัดการศึกษาฯ

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๔๕๑๙๐๗

แบบตอบรับ

การเข้าร่วมโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
กศน.อำเภอศรีราชา

ข้าพเจ้า ชื่อ.....นามสกุล.....

- ยินดีเข้าร่วมประชุมฯ
- ไม่สะดวกเข้าร่วมประชุมฯ

ลงชื่อ.....

(.....)

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นางสาวพวงสุวรรณี พันธุ์มะม่วง	ผอ.กศน.อำเภอศรีราชา
2	นางพิศมัย หลงเจริญ	ครูชำนาญการ
3	นางสาวจิราพร ศรีสอาด	บรรณารักษ์
4	นางสาวไกรวัลย์ ชัยนัด	ครูอาสาสมัครฯ
5	นางสาวพิมพ์ภัทร พงษ์เดชาตระกูล	ครูอาสาสมัครฯ
6	นางรินทร์ดา ชมชน	ครูอาสาสมัครฯ
7	นางสาวสุมรรตน์ สุขสันต์	ครูอาสาสมัครฯ
8	นางสาวสุภาภรณ์ หุบกะโทก	ครู กศน.ตำบลเขาคันทรง
9	นางสาวศุภานัน พงษ์ประดิษฐ์	ครู กศน.ตำบลบางพระ
10	นางสาวมานัญญา วันโสภา	ครู กศน.ตำบลบึง
11	นางสาวทิชากร หอมเนตร	ครู กศน.ตำบลบ่อวิน
12	นางระวีวรรณ ไหมเอี่ยม	ครู กศน.ตำบลทุ่งสุขลา
13	นางสาวเสาวนีย์ ผะยกกลาง	ครู กศน.ตำบลศรีราชา
14	นางสาวศิรินทรา ชรารัตน์	ครู กศน.ตำบลสุรศักดิ์
15	นางสาวธรราราช ศรีโพธิ์วัง	ครู กศน.ตำบลหนองขาม
16	นางสาวพลอยลดา ฮาดชมพู	ครู กศน.ตำบลหนองขาม
17	นางสาวปาริชาติ บุญโถม	ครู กศน.ตำบลบึง
18	นางสาวเจนจิรา มหาวงษ์	กศน.ตำบลศรีราชา
19	นางสาวอาริยา เงินโย	ครู ศรช.
20	นางภัฏฐาณา เงินโต	ครู ศรช.
21	นายวิศรุท จันสะทอน	ครู ศรช.
22	นางสาวศิริกัญญา เรือนน้อย	ครู ศรช.
23	นางสาวชมัยพร โชติจันทิก	ครู ศรช.
24	นางสาวอัมพิกา พุ่มโรย	ครู ศรช.
25	นายอภิวิชญ์ นวลแก้ว	ภูมิปัญญาท้องถิ่น
26	นายบัวทอง ขวัญน้อม	ภูมิปัญญาท้องถิ่น
27	นางสัมพันธ์ ทองวิเชียร	ภูมิปัญญาท้องถิ่น
28	นางสาวสุภัทร ภูสำลี	ภูมิปัญญาท้องถิ่น
29	นายแขก ศิลป์ชัย	ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระเบียบวาระการประชุม
โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการศึกษาศภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้
และการหาแนวทางการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
วันจันทร์ที่ 9 พฤศจิกายน 2558
ณ กศน.อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ ความสำคัญ ความเป็นมาของการจัดการศึกษาในแหล่งเรียนรู้ การศึกษาศภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ สะท้อนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการหาแนวทางการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา (กศน.อำเภอศรีราชา) จังหวัดชลบุรี

1.2

ที่ประชุม :

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องการประชุมครั้งที่แล้ว

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อทราบ

4.1 บริบท สภาพ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาของ กศน.อำเภอศรีราชา รายชื่อทำเนียบแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตามเอกสารทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา

มติที่ประชุม :

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

5.2 นำเสนอ สะท้อนผล สภาพ ปัญหา การดำเนินงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ร่วมกันเลือกประเด็นที่ต้องการพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่

- 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
- 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ การจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมาย วางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ และการพิจารณาการแต่งตั้งคณะกรรมการคณะทำงาน

5.2 การเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) เพื่อหาจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านแหล่งเรียนรู้ด้านวิทยากร ภูมิปัญญา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านชุมชน และความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

5.3 กำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้แหล่งการเรียนรู้ กศน.อำเภอศรีราชา

5.4 คัดเลือก/แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา กศน.อำเภอศรีราชา

5.4 สร้างชุดการเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ กศน. อำเภอศรีราชา

5.5 บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ระหว่าง กศน.อำเภอศรีราชา กับแหล่งเรียนรู้

มติที่ประชุม :

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

รายงานการประชุม
 โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
 วันจันทร์ที่ 9 พฤศจิกายน 2558
 ณ กศน.อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผู้มาประชุม

- 1 นางสาวพวงสุวรรณ พันธะม่วง
- 2 นางพิศมัย หลงเจริญ
- 3 นางสาวจิราพร ศรีสะอาด
- 4 นางสาวไกรวัลย์ ชัยนัต
- 5 นางสาวพิมพ์ภัทร พงษ์เดชาตระกูล
- 6 นางรินทร์ดา ชมชน
- 7 นางสาวสุมรรรัตน์ สุขสันต์
- 8 นางสาวสุภาภรณ์ หุบกระโทก
- 9 นางสาวศุภานัน พงษ์ประดิษฐ์
- 10 นางสาวมานัญญา วันโสภา
- 11 นางสาวทิชากร หอมเนตร
- 12 นางระวีวรรณ ใหม่เอี่ยม
- 13 นางสาวเสาวนีย์ ผะยกกลาง
- 14 นางสาวศิรินทรา ชรารัตน์
- 15 นางสาวธราธาร ศรีโพธิ์วัง
- 16 นางสาวพลอยลดา ฮาดชมพู
- 17 นางสาวปาริชาติ บุญโหม
- 18 นางสาวเจนจิรา มหาวงษ์
- 19 นางสาวอารียา เงินไย
- 20 นางภัฏษณา เงินโต
- 21 นายวิศรุท จันสะทอน
- 22 นางสาวศิริกัญญา เรือนน้อย
- 23 นางสาวชมัยพร โชติจันทิก
- 24 นางสาวอัมพิกา พุ่มโรย
- 25 นายอภิวิชญ์ นวลแก้ว
- 26 นายบัวทอง ขวัญน้อม
- 27 นางสัมพันธ์ ทองวิเชียร
- 28 นางสาวสุภัทร ภู่อาลี
- 29 นายอำนาจ ชมภูศรี

ผู้ไม่มาประชุม

- 1 นายแขก ศิลป์ชัย
- 2 นางเฉลียว แก้วสุวรรณ
- 3 นายชูชาติ ภูทอง
- 4 นายทวีป แก้วประณีต
- 5 นายชัชชัย ปกรณ์ประเสริฐ
- 6 นางเฉลียว แก้วสุวรรณ

เริ่มประชุมเวลา 9.00 น. โดยมีนางสาวพวงสุวรรณ พันธ์มะม่วง เป็นประธาน

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา กศน.อำเภอศรีราชา

- 1) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง
- 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข พัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.2 กิจกรรมที่ต้องร่วมกันดำเนินการในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้

- 1) นำเสนอสภาพ ปัญหา และร่วมกันเลือกประเด็นที่ต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
- 2) ร่วมกันกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้ของแหล่งการเรียนรู้ กศน.อำเภอศรีราชา ที่จะทำให้แหล่งเรียนรู้ กศน.อำเภอศรีราชา มีคุณภาพได้มาตรฐาน
- 3) ร่วมกันคัดเลือก/แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
- 4) ร่วมกันเห็นควรว่าในแหล่งการเรียนรู้ฯ ควรจะมีสื่อเพื่อประกอบการเรียนรู้สำหรับบุคคลที่เข้ามาศึกษาดูงาน โดยเนื้อหาภายในนั้นต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ และความรู้ที่จะบรรจุลงไปในการจัดการเรียนรู้ และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ควรจะมาจากภูมิปัญญาเจ้าของแหล่งเรียนรู้นั้น ๆ
- 5) บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
- 6) ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน และกรอบการถอดองค์ความรู้ เพื่อนำมาสร้างชุดการเรียนรู้ และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ เนื่องจาก กศน.อำเภอศรีราชา จัดทำชุดการเรียนรู้ และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ กศน.อำเภอศรีราชา โดยการจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ศึกษาผลการเรียนรู้และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

ที่ประชุม : รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องการประชุมครั้งที่แล้ว
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อทราบ

บริบท สภาพ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาของ กศน.อำเภอศรีราชา

แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาของ กศน.อำเภอศรีราชา มีกระจายอยู่ทุกตำบล ส่วนใหญ่เป็นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจพอเพียง และภูมิปัญญาด้านอาชีพ ยังไม่ได้รับการรวบรวมและเผยแพร่ ส่วนใหญ่เป็นวิทยากรที่ให้ความรู้ด้านอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่

มติที่ประชุม : รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

5.1 นำเสนอ สะท้อนผล สภาพ ปัญหา การดำเนินงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ร่วมกันเลือกประเด็นที่ต้องการพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มีรายละเอียดผลการพิจารณาในแต่ละด้าน 4 ด้าน ดังนี้

1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากการประชุม และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

1.1) การกำหนดนโยบายใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการ มีการกำหนดนโยบายให้บุคลากรจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยกำหนดให้ครู กศน. ใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เช่น ครู กศน. วางแผนร่วมกับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน จัดตารางในการนำผู้เรียนใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ผูกทักษะการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศในห้องสมุดประชาชนและการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้า การกำหนดให้ครู กศน. วิเคราะห์เนื้อหารายวิชาในเทอมนั้น ๆ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ผูกนิสัยการใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้กับผู้เรียน จากการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญา ตัวแทนผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวว่าเป็นครั้งแรกที่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ให้

ข้อเสนอแนะการใช้แหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนั้น ในแต่ละปีงบประมาณ หรือแต่ละภาคเรียน ควรมีการประชุมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน การใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.2) การจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ และมอบหมายให้บรรณารักษ์ดำเนินการสำรวจและจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ จึงไม่ทราบข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ และแหล่งเรียนรู้ที่ต้องพัฒนา ในการนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู กศน. คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการเป็นคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้

1.3 การสร้างความเข้าใจกับบุคลากร ขาดการประชุมชี้แจง อบรม ให้แก่ครู และผู้เรียน รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงวัตถุประสงค์และความสำคัญของแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์ ธรนงคิให้ครู ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2) การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากการการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

2.1 การสำรวจวิเคราะห์ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา และชุมชน ซึ่งมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรที่ให้ความรู้ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก บางแห่งยังต้องมีการพัฒนาปรับปรุง บางแห่งมีไม่เพียงพอ ขาดการจัดทำแบบบันทึกข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.2 การกำหนดแหล่งเรียนรู้และการจัดระบบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการกำหนดแหล่งเรียนรู้ โดยแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และไม่ได้จัดทำระบบสารสนเทศที่ชัดเจน จะเห็นได้จากยังไม่มีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ แบบสำรวจ แบบบันทึกแบบรายงาน และคู่มือต่าง ๆ ประกอบการเรียนรู้ เพื่อเผยแพร่และให้บริการแก่ครู ผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไปใช้ประกอบการใช้แหล่งเรียนรู้

3) การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้

การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

3.1) การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ประกอบกับบุคลากรขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3.2) การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังไม่เคยพัฒนาบุคลากรให้ความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลรายงานผลการดำเนินการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

4.1) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการนำผลการประเมินไปใช้ เนื่องจากยังไม่ได้ดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอน และนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด จึงยังไม่มีผลการประเมินและนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

4.2) การสรุปรายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ขาดการประเมิน สรุปการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา รายงานเสนอต่อผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

5.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) เพื่อหาจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านแหล่งเรียนรู้ด้านวิทยากร ภูมิปัญญา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านชุมชน และความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

จุดแข็ง (Strength) คือ การมีแหล่งเรียนรู้ชุมชนกระจายอยู่ในชุมชนเกือบทุกตำบล ทำให้สะดวกต่อการเข้าไปศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียน และประชาชนทั่วไป มีความหลากหลาย ในด้านความรู้ของแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นคนในชุมชน ซึ่งมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้

จุดอ่อน (Weakness) อาคารสถานที่และบรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้มีน้อยมากหรือบางแห่งไม่มีเลย ไม่มีระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลความรู้ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ เวลาให้บริการไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับภูมิปัญญาในแหล่งเรียนรู้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โอกาส (Opportunities) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต โดยรูปแบบในการจัดการศึกษา สามารูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิตของประชาชนคนไทยในที่สุด รัฐบาลส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ตามมาตรา 25 จึงเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่จะต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชน

อุปสรรค (Threats) ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ไม่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ไม่มีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนและงบประมาณในการจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้

ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาอนุกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

1. ขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ชุมชนมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง
2. การจัดกิจกรรม การถ่ายทอดความรู้ของครู วิทยากร ภูมิปัญญาไม่ชัดเจน ไม่เป็นระบบ ขาดประสิทธิภาพไม่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เท่าที่ควร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ยังไม่ให้ความสำคัญ และขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้
3. การนำผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลา การเดินทาง งบประมาณที่ใช้ และเทคนิคการถ่ายทอด องค์ความรู้ของภูมิปัญญาเจ้าของแหล่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างศูนย์การศึกษาอนุกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ภูมิปัญญา เจ้าของแหล่งเรียนรู้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้
4. ควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่าง ศูนย์การศึกษาอนุกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. ควรมีหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนผู้รับบริการ และแหล่งเรียนรู้
6. ควรมีการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และงบประมาณในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
7. ควรมีการมอบหมายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ ให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน

8. ควรมีการจัดทำ ผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
 9. ควรมีการจัดทำเครื่องมือและระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง
- 5.3 คัดเลือก/แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา** กศน.อำเภอศรีราชา ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ประกอบด้วยคณะครู กศน.อำเภอศรีราชาและภูมิปัญญา เช่นนายแขก ศิลป์ชัย ภูมิปัญญาเรื่องการเลี้ยงหอยแมลงภูในแพเชือก นายอำนาจ ชมพูศรี ภูมิปัญญาเรื่องสวนผักไฮโดรโปนิคส์ นายทวีป แก้วประณีต นายชัชชัย ปกรณ์ประเสริฐ นายชูชาติ ภูทอง

นายบัวทอง ขวัญน้อม ภูมิปัญญาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง นายอภิวิชญ์ นวลแก้ว ภูมิปัญญาเรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนและนางสาวสุภัทร ภู่อำลัภูมิปัญญาเรื่องการทำขนมอบ

5.4 สร้างชุดการเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ กศน.อำเภอศรีราชา วางแผนดำเนินงานการสร้างชุดการเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ กศน.อำเภอศรีราชา

5.5 การบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ระหว่าง กศน.อำเภอศรีราชา กับแหล่งเรียนรู้ โดยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีรายวิชาที่ลงทะเบียน ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ในแหล่ง คือแหล่งเรียนรู้การอนุรักษ์ป่าชายเลน แหล่งเรียนรู้สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง

มติที่ประชุม : รับทราบ/ถือปฏิบัติ

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

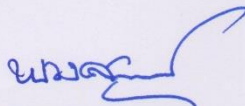
ประสานงานต่อในแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาที่ยังไม่ได้มาร่วมโครงการเพื่อจัดทำเป็นทำเนียบและเผยแพร่ข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และดำเนินการจัดทำชุดการเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ให้เรียบร้อยสมบูรณ์นำไปใช้ต่อไป

ปิดประชุม เวลา 17.00 น

๐๖๒ .

(นางสาวอารียา เงินใย)

ผู้จัดบันทึกการประชุม

(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์ม่วง)

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

ประกาศศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา
เรื่อง จัดตั้งแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
“แหล่งเรียนรู้สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง”

ด้วยในปีงบประมาณ 2559 สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีนโยบายพัฒนาชุมชนและ กศน. ตำบลให้เป็นแหล่งการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวันได้จริงเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและท้องถิ่นของตน จากกระบวนการเรียนรู้จากสภาพจริงและการถ่ายทอดความรู้จากผู้รู้ ซึ่งนอกจากเพิ่มพูนความรู้แล้วยังเป็นการสืบทอดองค์ความรู้ไปยังบุคคลรุ่นต่อ ๆ ไปให้ความรู้นั้นยังคงอยู่สืบไป ซึ่ง กศน.อำเภอศรีราชา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าแหล่งเรียนรู้สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง ตำบลบึง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ของนายบัวทอง ขวัญน้อม มีความพร้อมเหมาะสมที่จะประกาศจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาได้

กศน.อำเภอศรีราชา จึงขอประกาศให้แหล่งเรียนรู้และบุคคลดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของ กศน.อำเภอศรีราชา ใช้ชื่อว่า “แหล่งเรียนรู้สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง” โดยมีนายบัวทอง ขวัญน้อม เป็นภูมิปัญญาประจำแหล่งเรียนรู้

ทั้งนี้ โดยมี กศน.อำเภอศรีราชา เป็นผู้ประสานงานในด้านหลักสูตรและวิชาการ

ประกาศ ณ วันที่ 8 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์ม่วง)

ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอศรีราชา

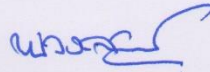
ประกาศศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา
เรื่อง จัดตั้งแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
“แหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง”

ด้วยในปีงบประมาณ 2559 สำนักงานการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย มีนโยบายพัฒนาชุมชนและ กศน.ตำบลให้เป็นแหล่งการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวันได้จริงเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและท้องถิ่นของตน จากกระบวนการเรียนรู้จากสภาพจริงและการถ่ายทอดความรู้จากผู้รู้ ซึ่งนอกจากเพิ่มพูนความรู้แล้วยังเป็นการสืบทอดองค์ความรู้ไปยังบุคคลรุ่นต่อ ๆ ไปให้ความรู้ที่ยังคงอยู่สืบไป ซึ่ง กศน.อำเภอศรีราชา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าแหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับังตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมีนายอภิวิชญ์ นวลแก้ว มีความพร้อมเหมาะสมที่จะประกาศจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาได้

กศน.อำเภอศรีราชา จึงขอประกาศให้แหล่งเรียนรู้และบุคคลดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของ กศน.อำเภอศรีราชา ใช้ชื่อว่า “แหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง” โดยมีนายอภิวิชญ์ นวลแก้ว เป็นภูมิปัญญาประจำแหล่งเรียนรู้

ทั้งนี้ โดยมี กศน.อำเภอศรีราชา เป็นผู้ประสานงานในด้านหลักสูตรและวิชาการ

ประกาศ ณ วันที่ 8 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)

ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอศรีราชา

ประกาศศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา
เรื่อง จัดตั้งแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
“ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา”

ด้วยในปีงบประมาณ 2559 สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีนโยบายพัฒนาชุมชนและ กศน.ตำบลให้เป็นแหล่งการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวันได้จริงเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและท้องถิ่นของตน จากกระบวนการเรียนรู้จากสภาพจริงและการถ่ายทอดความรู้จากผู้รู้ ซึ่งนอกจากเพิ่มพูนความรู้แล้วยังเป็นการสืบทอดองค์ความรู้ไปยังบุคคลรุ่นต่อ ๆ ไปให้ความรู้นั้นยังคงอยู่สืบไป ซึ่ง กศน.อำเภอศรีราชา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ตำบลทุ่งสุขา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีความพร้อมเหมาะสมที่จะประกาศจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้

กศน.อำเภอศรีราชา จึงขอประกาศ“ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา” ให้แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ กศน.อำเภอศรีราชา โดยมีนางสาวจิราพร ศรีสะอาด ตำแหน่งบรรณารักษ์ เป็นวิทยากรให้ความรู้

ประกาศ ณ วันที่ 8 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)

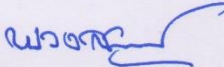
ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอศรีราชา

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
การดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
ระหว่าง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา
กับ
แหล่งเรียนรู้สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง
ตำบลบึง อำเภอศรีราชา จ.ชลบุรี

การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาตนเองให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมเตรียมพร้อมการเข้าสู่อาเซียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกองค์กรต้องให้ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมประชาชนกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่ จึงได้ร่วมกันทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง กศน.อำเภอศรีราชา กับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาขึ้น โดยมีสาระสำคัญในการบันทึกข้อตกลงดังนี้

1. ร่วมกันพัฒนาทางการศึกษา โดยการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จัดการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ จัดการศึกษาตามอัธยาศัยและกิจกรรมการให้ความรู้ต่างๆ แก่ประชาชน
2. ประสานความร่วมมือในการใช้อาคารสถานที่ งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและกำหนดแนวทางสร้างเครือข่ายร่วมกันในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
3. ร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์กับชุมชน
4. ประสานความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นประโยชน์กับชุมชน เพื่อยกระดับการศึกษาร่วมกัน
5. ร่วมกำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

เพื่อแสดงความตั้งใจที่จะดำเนินงานร่วมกันตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ทั้งสองฝ่าย จึงได้ลงนามร่วมกัน ณ วันที่ 8 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

ลงชื่อ.....

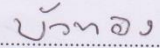
(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีราชา

ลงชื่อ.....

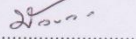
(นางพิศมัย หลงเจริญ)

ครูชำนาญการ

ลงชื่อ.....

(นายบัวทอง ขวัญน้อม)

แหล่งการเรียนรู้/ภูมิปัญญา

ลงชื่อ.....

(นางสาวมนัญญา วันโสกา)

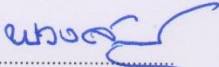
ครูกศน.ตำบล

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
การดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
ระหว่าง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา
กับ
แหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉะบับ
ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จ.ชลบุรี

การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาตนเองให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมเตรียมพร้อมการเข้าสู่อาเซียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกองค์กรต้องให้ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนและเพิ่มกลไกทางการศึกษาให้ครอบคลุมประชาชนกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่ จึงได้ร่วมกันทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง กศน.อำเภอศรีราชา กับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาขึ้น โดยมีสาระสำคัญบันทึกข้อตกลงดังนี้

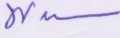
1. ร่วมกันพัฒนาทางการศึกษา โดยการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จัดการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ จัดการศึกษาตามอัธยาศัยและกิจกรรมการให้ความรู้ต่างๆ แก่ประชาชน
2. ประสานความร่วมมือในการใช้อาคารสถานที่ งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและกำหนดแนวทางสร้างเครือข่ายร่วมกันในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
3. ร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์กับชุมชน
4. ประสานความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นประโยชน์กับชุมชน เพื่อยกระดับการศึกษาาร่วมกัน
5. ร่วมกำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

เพื่อแสดงความตั้งใจที่จะดำเนินงานร่วมกันตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ทั้งสองฝ่าย จึงได้ลงนามร่วมกัน ณ วันที่ 8 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

ลงชื่อ.....

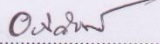
(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีราชา

ลงชื่อ.....

(นางพิศมัย หลงเจริญ)

ครูชำนาญการ

ลงชื่อ.....

(นายอภิวิชญ์ นวลแก้ว)

แหล่งการเรียนรู้/ภูมิปัญญา

ลงชื่อ.....

(นางระวีวรรณ ใหม่เอี่ยม)

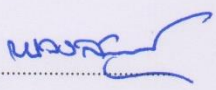
ครูกศน.ตำบล

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
การดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
ระหว่าง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา
กับ
แหล่งเรียนรู้ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา
ตำบลทุ่งสุขา อำเภอศรีราชา จ.ชลบุรี

การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาตนเองให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมเตรียมพร้อมการเข้าสู่อาเซียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกองค์กรต้องให้ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนและเพิ่มกลไกทางการศึกษาให้ครอบคลุมประชาชนกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่ จึงได้ร่วมกันทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง กศน.อำเภอศรีราชา กับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาขึ้น โดยมีสาระสำคัญในการบันทึกข้อตกลงดังนี้

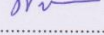
1. ร่วมกันพัฒนาทางการศึกษา โดยการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จัดการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ จัดการศึกษาตามอัธยาศัยและกิจกรรมการให้ความรู้ต่างๆ แก่ประชาชน
2. ประสานความร่วมมือในการใช้อาคารสถานที่ งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและกำหนดแนวทางสร้างเครือข่ายร่วมกันในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
3. ร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์กับชุมชน
4. ประสานความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นประโยชน์กับชุมชน เพื่อยกระดับการศึกษาร่วมกัน
5. ร่วมกำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

เพื่อแสดงความตั้งใจที่จะดำเนินงานร่วมกันตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ทั้งสองฝ่าย จึงได้ลงนามร่วมกัน ณ วันที่ 8 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

ลงชื่อ.....

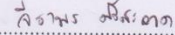
(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีราชา

ลงชื่อ.....

(นางพิศมัย หลงเจริญ)

ครูชำนาญการ

ลงชื่อ.....

(นางสาวจิราพร ศรีสะอาด)

แหล่งการเรียนรู้/ภูมิปัญญา

ลงชื่อ.....

(นางระวีวรรณ ใหม่เอี่ยม)

ครูคนตำบล

คำสั่งศูนย์การศึกษาอนุรักษณ์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสรีราชา

ที่ ๑๗๓ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา

ตามที่กศน.อำเภอสรีราชา จะดำเนินการจัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเพื่อจัดทำชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ โดยการถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญานั้น

เพื่อให้การดำเนินงานการจัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา เป็นไปด้วยความเรียบร้อยศูนย์การศึกษาอนุรักษณ์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสรีราชา จึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงานต่างๆของโครงการฯ ดังนี้

๑. คณะทำงานฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก แก่ปัญหาตั้งแต่เริ่ม ระหว่างการดำเนินโครงการฯ จนเสร็จสิ้นโครงการดังนี้

๑.๑ นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง	ประธานคณะทำงาน
๑.๒ นางพิศมัย หลงเจริญ	คณะทำงาน
๑.๓ นางสาวปาริชาติ บุญโถม	คณะทำงาน
๑.๔ นางสาวทิชากร ทอมเนตร	คณะทำงาน
๑.๕ นางสาวระวีวรรณ เกษตรา	คณะทำงาน
๑.๖ นางสาวจิราพร ศรีสะอาด	คณะทำงานและเลขานุการ

๒. คณะทำงานฝ่ายสถานที่ที่มีหน้าที่ในการประสานหน่วยงาน/เครือข่ายในการจัดเตรียมความพร้อมในการจัดประชุมตลอดจนจัดเก็บสถานที่และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสถานที่ตั้งแต่เริ่ม ระหว่างการดำเนินโครงการฯ จนเสร็จสิ้นโครงการ ดังนี้

๒.๑ นางสาวสมรรัตน์ สุขสันต์	ประธานคณะทำงาน
๒.๒ นายวิศรุฑ จันสะทอน	คณะทำงาน
๒.๓ นางสาวเสาวณีย์ เฝยกลาง	คณะทำงาน
๒.๔ นางภัฏษณา เงินโต	คณะทำงาน
๒.๕ นางสาวศุภานัน พงษ์ประดิษฐ์	คณะทำงาน
๒.๖ นางสาวชมัยพร โชติจันทิก	คณะทำงาน
๒.๗ นางสาวสุภาภรณ์ หุบกะโทก	คณะทำงานและเลขานุการ

/๓.คณะทำงาน...

-๒-

๓. คณะทำงานฝ่ายเอกสารมีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการประชุม การทำกิจกรรมทุกกิจกรรม พร้อมทั้งเก็บให้เรียบร้อยเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ดังนี้

๓.๑ นางไกรวัลย์ ชัยนัด	ประธานคณะทำงาน
๓.๒ นางสาวสุมรรรัตน์ สุขสันต์	คณะทำงาน
๓.๓ นางสาวชมัยพร โชติจันทิก	คณะทำงาน
๓.๔ นางภูฎกษมา เงินโต	คณะทำงาน
๓.๕ นางสาวพลอยลดา ฮอดชมพู	คณะทำงาน
๓.๖ นางสาวศิริกัญญา เรือนน้อย	คณะทำงาน
๓.๗ นางสาวนันทญา วันโสภา	คณะทำงาน
๓.๘ นางสาวเจนจิรา มหาวงษ์	คณะทำงาน
๓.๙ นางสาวอัมพิกา พุ่มโรย	คณะทำงาน
๓.๑๐ นางสาวอารียา เงินโย	คณะทำงานและเลขานุการ

๔. คณะทำงานฝ่ายโสตทัศนศึกษามีหน้าที่ในการบันทึกภาพตั้งแต่การเตรียมงาน พิธีเปิด ระหว่าง การทำกิจกรรม พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ลงในสื่อต่างๆ เช่น เว็บไซต์/เฟซบุ๊ก กศน.อำเภอศรีราชา ห้องสมุด ประชาชนอำเภอศรีราชา ฯลฯ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ดังนี้

๔.๑ นางสาวธาราราช ศรีโพธิ์วัง	ประธานคณะทำงาน
๔.๒ นางสาวทิชากร หอมเนตร	คณะทำงาน
๔.๓ นางสาวสุภาภรณ์ หุบกระโทก	คณะทำงาน
๔.๔ นายวิศรุจ จันสะทอน	คณะทำงานและเลขานุการ

๕. คณะทำงานฝ่ายรายงานผล มีหน้าที่วัดผลและประเมินผล จัดเตรียมเอกสารและจัดทำเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อรายงานผลการดำเนินงาน ประกอบไปด้วย แบบประเมินโครงการฯ รายงานผล ๕ บท เมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

๕.๑ นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง	ประธานคณะทำงาน
๕.๒ นางสาวระวีวรรณ ใหม่เอี่ยม	คณะทำงาน
๕.๓ นางสาวทิชากร หอมเนตร	คณะทำงาน
๕.๔ นางสาวธาราราช ศรีโพธิ์	คณะทำงาน
๕.๕ นางสาวเจนจิรา มหาวงษ์	คณะทำงาน
๕.๖ นางสาวปาริชาติ บุญโถม	คณะทำงาน
๕.๗ นางสาวอัมพิกา พุ่มโรย	คณะทำงานและเลขานุการ

/๖. คณะทำงานฝ่ายการเงิน...

๖. คณะทำงานฝ่ายการเงิน บัญชีและพัสดุ มีหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการฯ ให้ถูกต้องตามระเบียบของราชการ

๖.๑ นางพิศมัย หลงเจริญ	ประธานคณะทำงาน
๖.๒ นางสาวเจนจิรา มหาวงษ์	คณะทำงาน
๖.๓ นางสาวศิริกัญญา เรือนน้อย	คณะทำงาน
๖.๔ นางสาวอาริยา เงินไย	คณะทำงานและเลขานุการ

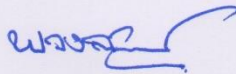
๗. คณะทำงานฝ่ายปฐมภูมิ มีหน้าที่รับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมประชุม ให้การต้อนรับ ดูแลอาหารว่าง เครื่องดื่ม อาหารกลางวันแก่ผู้ร่วมโครงการฯ ตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสิ้นการประชุม

๗.๑ นางไกรวัลย์ ชัยนัด	ประธานคณะทำงาน
๗.๒ นางสาวเสาวณีย์ ผะยกกลาง	คณะทำงาน
๗.๓ นายวิศรุทธิ์ จันสะทอน	คณะทำงาน
๗.๓ นางสาวมนัญญา วันโสภา	คณะทำงาน
๗.๓ นางสาวสุภาภรณ์ หุบกระโทก	คณะทำงาน
๗.๓ นางสาวศิรินทรา ชรารัตน์	คณะทำงานและเลขานุการ

โดยให้ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งอย่างเต็มความรู้ ความสามารถ ให้ทุกฝ่ายประสานและร่วมมือกัน ในการทำงานด้วยความสมัครสมานสามัคคี เพื่อให้การดำเนินการจัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยคล่องตัวตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จนเสร็จสิ้นโครงการฯ

สั่ง ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(นางสาวพงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีราชา

คำสั่งศูนย์การศึกษาอิสระและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา

ที่ ๑๗๕ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา

ตามที่ศูนย์การศึกษาอิสระและศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชาได้ดำเนินการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ศูนย์การศึกษาอิสระและศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนและเป็นแกนนำหลักในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

๑. คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการในการจัดกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งกำกับดูแลให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑ นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง	ประธานกรรมการ
๑.๒ นางพิศมัย หลงเจริญ	รองประธานกรรมการ
๑.๓ นายอภิวิชญ์ นวลแก้ว	กรรมการ
๑.๔ นางสาวสุภัทร ภู่อาลี	กรรมการ
๑.๕ นางสาวสัมพันธ์ ทองวิเชียร	กรรมการ
๑.๖ นายบัวทอง ขวัญน้อม	กรรมการ
๑.๗ นางสาวจิราพร ศรีสะอาด	กรรมการและเลขานุการ

๒. คณะกรรมการฝ่ายดำเนินงานมีหน้าที่ในการประสานกับบุคคลและเครือข่ายในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตั้งแต่ขั้นตอนการขออนุญาตจนถึงขั้นตอนการรายงานผล รวมทั้งการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ฯ ในทุกช่องทางประกอบด้วย

๒.๑ นางพิศมัย หลงเจริญ	ประธานกรรมการ
๒.๒ นางไกรวัลย์ ชัยนัด	รองประธานกรรมการ
๒.๓ นางสาวเสาวณีย์ ผะยกกลาง	กรรมการ ศปศก.ประจำตำบลศรีราชา
๒.๔ นางสาวปาริชาติ บุญโถม	กรรมการ ศปศก.ประจำตำบลบึง
๒.๕ นางสาวศุภานัน พงษ์ประดิษฐ์	กรรมการ ศปศก.ประจำตำบลบางพระ
๒.๖ นางสาวทิชากร หอมเนตร	กรรมการ ศปศก.ประจำตำบลปอวิน
๒.๗ นางสาวระวีวรรณ เกษตรา	กรรมการ ศปศก.ประจำตำบลทุ่งสุขา
๒.๘ นางสาววารุณี บุญรอด	กรรมการ ศปศก.ประจำตำบลหนองขาม
๒.๙ นางสาวศิรินทรา ชรารัตน์	กรรมการ ศปศก.ประจำตำบลสุรศักดิ์
๒.๑๐ นางสาวสุภาภรณ์ ทุบกระโทก	กรรมการ ศปศก.ประจำตำบลเขาคันทรง

/๒.๑๑ นายแขก ศิลป์ชัย...

-๒-

๒.๑๑ นายแขก ศิลป์ชัย เกาะลอยศรีราชา	กรรมการแหล่งเรียนรู้การเลี้ยงหอยแมลงภูในแพเชือก
๒.๑๒ นายอำนาจ ชมภูศรี โปนิกส์	กรรมการแหล่งเรียนรู้สวนผักไฮโดรโปนิกส์สวนผักไฮโดร
๒.๑๓ นายทวีป แก้วประณีต พอเพียงบ้านเนินตอง	กรรมการแหล่งเรียนรู้ศูนย์การเกษตร ตามแนวเศรษฐกิจ
๒.๑๔ นายซัชชัย ปกรณ์ประเสริฐ รังสรรค์	กรรมการแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านระเวียง
๒.๑๕ นายชูชาติ ภูทอง	กรรมการแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนนิคมบ่อวิน
๒.๑๖ นายอภิวิชญ์ นวลแก้ว	กรรมการแหล่งเรียนรู้การอนุรักษ์ป่าชายเลน
๒.๑๘ นายบัวทอง ขวัญน้อม	กรรมการแหล่งเรียนรู้สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง
๒.๑๙ นางสาวสุภัทร ภูสำลี	กรรมการแหล่งเรียนรู้การทำขนมอบ
๒.๒๐ นางสาวธาราราริตรีโพธิ์วัง	กรรมการ
๒.๒๑ นางสาวพลอยลดา ฮอดชมพู่	กรรมการ
๒.๒๒ นางสาวศิริกัญญา เรือนน้อย	กรรมการ
๒.๒๓ นางสาวสุมรรรัตน์ สุขสันต์	กรรมการ
๒.๒๔ นางสาวเจนจิรา มหาวงษ์	กรรมการ
๒.๒๕ นางสาวมนัญญา วันโสภา	กรรมการ
๒.๒๖ นายวิศรุท จันสะทอน	กรรมการ
๒.๒๗ นางภัฏฑณา เงินโต	กรรมการ
๒.๒๘ นางสาวชมัยพร โชติจันทิก	กรรมการ
๒.๒๙ นางสาวอาริยา เงินไย	กรรมการและเลขานุการ
๓. คณะกรรมการฝ่ายติดตามและประเมินผล มีหน้าที่กำกับ ติดตามการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ฯ พร้อมบันทึกข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค ความก้าวหน้าในการดำเนินงานและจัดทำรายงานสรุปผลฯ ประกอบด้วย	
๓.๑ นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง	ประธานกรรมการ
๓.๒ นายอภิวิชญ์ นวลแก้ว	รองประธานกรรมการ
๓.๓ นางพิศมัย หลงเจริญ	กรรมการ
๓.๔ นางสาวพลอยลดา ฮอดชมพู่	กรรมการ

/๓.๕ นางสาวปาริชาติ บุญโถม...

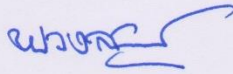
-๓-

๓.๕ นางสาวปาริชาติ บุญโณม	กรรมการ
๓.๖ นางสาวระวีวรรณ ใหม่เอี่ยม	กรรมการ
๓.๗ นางสาวทิชากร หอมเนตร	กรรมการ
๓.๘ นางสาวธาราทาร ศรีโพธิ์	กรรมการ
๓.๙ นางสาวเจนจิรา มหาวงษ์	กรรมการ
๓.๑๐ นางสาวอัมพิกา พุ่มโรย	กรรมการและเลขานุการ

โดยให้ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งอย่างเต็มความรู้ ความสามารถ ให้ทุกฝ่ายประสานและร่วมมือ
ในการทำงานด้วยความสมัครสมานสามัคคี เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
เป็นไปด้วยความเรียบร้อยลุล่วงด้วยดีเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของสถานศึกษา

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จนเสร็จสิ้นโครงการฯ

สั่ง ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)
ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีราชา

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ในแต่ละข้อได้
แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ระดับการศึกษา.....

แหล่งเรียนรู้ที่ไปเรียนรู้.....

รายการ	ระดับ				
	5	4	3	2	1
การกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้					
1. กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน					
2. เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา					
3. การจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น					
4. กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการแสวงหาความรู้					
5. นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน					
6. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้					
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
8. การจัดทำแผนงาน/โครงการในการใช้แหล่งเรียนรู้					
9. วิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเทคนิค วิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
10. วิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการใช้สื่อที่สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้					
11. วิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่นเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					
ด้านแหล่งเรียนรู้					
12. ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
13. การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
14. บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้					
15. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้					

ภาคผนวก ง

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ข้อที่	คะแนนความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	0	+1	+1	0	+3	0.60
2	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80
3	0	+1	+1	0	+1	+3	0.60
4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
5	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80
6	0	+1	+1	0	+1	+3	0.60
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80
10	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80
11	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00
12	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80
13	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80
14	+1	0	+1	+1	0	+3	0.60
15	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00

ข้อคำถามที่มี IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ทุกข้อ

ค่าอำนาจจำแนกและ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.851	15

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 1	64.0333	15.344	.407	.846
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 2	64.1333	14.740	.575	.837
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 3	63.9667	15.344	.417	.846
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 4	64.2000	15.338	.428	.845
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 5	64.1000	15.059	.483	.842
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 6	64.1000	15.610	.337	.850
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 7	64.1667	15.937	.260	.854
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญา 8	63.7000	15.941	.420	.846
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญา 9	64.0000	14.966	.513	.840
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญา 10	64.0000	14.138	.746	.827
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญา 11	63.8333	15.040	.567	.838
ด้านแหล่งเรียนรู้ 12	63.9333	14.685	.611	.835
ด้านแหล่งเรียนรู้ 13	63.9000	14.783	.599	.836
ด้านแหล่งเรียนรู้ 14	63.9667	15.413	.398	.847

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 1	64.0333	15.344	.407	.846
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 2	64.1333	14.740	.575	.837
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 3	63.9667	15.344	.417	.846
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 4	64.2000	15.338	.428	.845
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 5	64.1000	15.059	.483	.842
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 6	64.1000	15.610	.337	.850
ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ 7	64.1667	15.937	.260	.854
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญา 8	63.7000	15.941	.420	.846
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญา 9	64.0000	14.966	.513	.840
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญา 10	64.0000	14.138	.746	.827
ด้านวิทยากร/ภูมิปัญญา 11	63.8333	15.040	.567	.838
ด้านแหล่งเรียนรู้ 12	63.9333	14.685	.611	.835
ด้านแหล่งเรียนรู้ 13	63.9000	14.783	.599	.836
ด้านแหล่งเรียนรู้ 14	63.9667	15.413	.398	.847
ด้านแหล่งเรียนรู้ 15	63.9000	15.059	.519	.840

ภาคผนวก จ

การเผยแพร่ผลงาน

ที่ ศธ 0210.2407 /ว.679

กศน.อำเภอศรีราชา
ต.ทุ่งสุขลา อ.ศรีราชา
จ.ชลบุรี 20230

2 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการกศน.อำเภอทุกอำเภอ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ฯ จำนวน 1 เล่ม
 2. รายงานผลการบริหารแหล่งการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ จำนวน 1 เล่ม
 3. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ จำนวน 2 ฉบับ

ด้วยนางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี ได้จัดทำงานวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง คือ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายงานผลการบริหารแหล่งการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต นั้น

กศน.อำเภอศรีราชา พิจารณาแล้วเห็นว่าผลงานทางวิชาการดังกล่าว มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อให้สถานศึกษา ผู้บริหาร และผู้สนใจได้ศึกษาและนำไปใช้ประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

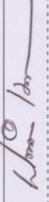

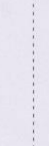
(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)

ผู้อำนวยการกศน.อำเภอศรีราชา

กลุ่มอำนาจการ

โทร 038-400835

บันทึกการเผยแพร่รายงานผลการบริหารแหล่งการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษาออร์แกนิกและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน	ลายมือชื่อ
๑/๑๑/๒๕	นางอรุณรัตน์ นพประไพ	ผู้อำนวยการ	กศน. อ.อำเภอศรีราชา	
๑/๑๑/๒๕	นางสุวิมล น้อยจิตต์	ผู้อำนวยการ	กศน. อ.อำเภอศรีราชา	
๑/๑๑/๒๕	นางเสาวลักษณ์ นพประไพ	ผู้อำนวยการ	กศน. อ.อำเภอศรีราชา	
๑/๑๑/๒๕	นางศุภากร นพประไพ	ผู้อำนวยการ	กศน. อ.อำเภอศรีราชา	
๑/๑๑/๒๕	นางศุภากร นพประไพ	ผู้อำนวยการ	กศน. อ.อำเภอศรีราชา	
๑/๑๑/๒๕	นางศุภากร นพประไพ	ผู้อำนวยการ	กศน. อ.อำเภอศรีราชา	

ลงชื่อ ผู้เผยแพร่เอกสาร

(นางสาวพวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง)
ผอ.กศน.อำเภอศรีราชา

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรื่อง รายงานผลการบริหารแหล่งการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว สรลลณีนามสกุล คือจรัส
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ พิทกธ

ได้รับและศึกษาเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง รายงานผลการบริหารแหล่ง
 การเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสารดังนี้

เอกสาร รายงานผลการบริหารแหล่งการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้
 ตลอดชีวิตฯ นั้นมีความทางวิชาการ ที่มีส่วนช่วย ในทศวรรษ
 ทศวรรษ ๒๐๑๐ แนวโน้มการเรียนรู้ ในทางทฤษฎี สหประชาชาติ กำหนด
 ๑๕ ปี ใน ๑๐๐ ปี ทศวรรษข้างหน้า ในพื้นที่ที่มีขีดจำกัด แนวโน้มการเรียนรู้
 เมื่อสังคมมีความก้าวหน้า คุณภาพ คนที่ให้บริการ โดยผ่าน ทศวรรษร่วม
 เราชุมชน การเรียนรู้ เครื่องมือเทคโนโลยี การเรียนรู้ ประสิทธิภาพ ของ
 แนวโน้มการเรียนรู้ จึงเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในเชิงพื้นที่
 ในทศวรรษข้างหน้า

ลงชื่อ.....
 (สรลลณี คือจรัส)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอพิทกธ

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรื่อง รายงานผลการบริหารแหล่งการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว เสาวลักษณ์นามสกุล มณฑาศิริกุล
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ หนองหิน

ได้รับและศึกษาเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง รายงานผลการบริหารแหล่ง
 การเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสารดังนี้

ผลดีมากครับ เรื่องรายงานผลการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการ
เรียนรู้ตลอดชีวิตฯ เป็นที่ประทับใจ และแนะนำ การดำเนินงาน
แหล่งเรียนรู้ ๖ ขาว มีระบบ จัดเงิน สามารถนำไปประโยชน์ จุดแล้ว
เรื่อง ๖ ขาว สปริงลิตชุมชน ด้านการบริการ หรือจัดสรรที่ใช้งบ
สนับสนุน สามารถนำแนวทางไปใช้ได้จริง เน้นภาคประชาสังคม
ไปช่วยสนับสนุนชุมชน เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จุดสนับสนุน

ลงชื่อ.....

(นางเสาวลักษณ์ มณฑาศิริกุล.....)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอหนองหิน

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรื่อง รายงานผลการบริหารแหล่งการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ประพิศ นามสกุล หม่อมประภ
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ หนอง

ได้รับและศึกษาเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง รายงานผลการบริหารแหล่ง
 การเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสารดังนี้
ผลที่น่าชื่นชม เรื่อง รายงานผลการบริหารแหล่งการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ
สอดคล้องกับ เป็นเอกสารผลงานทางวิชาการที่สมบูรณ์ กว้างขวาง ครบถ้วน
มีสาระสำคัญ หนังสือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สอน
เพื่อให้ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้ศึกษาและ
สวัสดี โดยอรรถ ชื่นชอบ และขอขอบคุณผู้จัดทำเป็นอย่างสูง
สามารถนำไป เป็นตัวอย่าง แนวทาง ดำเนินงาน ได้เป็นอย่างดี

ลงชื่อ หม่อมประภ
 (นายประพิศ หม่อมประภ)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอหนอง

กศน. อำเภอ บ้านม่วง จังหวัด ชลบุรี

เมนูหลัก

- สำรวจข้อมูลบ้านม่วง
- สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านม่วง
- รายการปกครองของอำเภอบ้านม่วง
- ปรัชญา และวิสัยทัศน์
- พันธกิจ
- เป็นประตูสู่สังคมและชุมชน
- บุคลากร กศน. อำเภอ บ้านม่วง
- กศน. ตำบล 8 แห่ง
- ห้องสมุดประชาชน อำเภอบ้านม่วง
- งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- งานประกันคุณภาพ และรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) กศน. อำเภอบ้านม่วง
- ติดต่อประสานงาน
- แจ้งข่าวสารและประชาสัมพันธ์
- กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาระยะ
- กิจกรรม 4 ฐาน กศน. บ้านม่วง
- กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึก
- ไทย

(45) กศน.อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี X ผลงานวิชาการ

https://www.facebook.com/nfe.siracha.3

กศน.อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

กศน.อำเภอศรีราชา

จังหวัดชลบุรี

ใหม่ โทนี่

เกี่ยวกับ

เพื่อน 2,395

รูปภาพ

คลัง

เพิ่มเติม

มี 112 รายการที่แสดงบางส่วน

สร้างใหม่

รูปภาพวิดีโอ

วิดีโอถ่ายทอดสด

แผนการไลฟ์วีดีโอ

แนะนำตัว

เพิ่มคำอธิบายตัวของคุณ เพื่อช่วยให้คุณค้นหาเพื่อนได้ง่ายยิ่งขึ้น

เพิ่มคำอธิบายตัวของคุณ

ทำงานที่ กศน. (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) อำเภอเมืองและอำเภอศรีราชา (เมืองชลบุรี)

เคยศึกษาที่ กศน. ศรีราชา

ลาศึกษาที่ อำเภอศรีราชา

จาก อำเภอศรีราชา

มีผู้ติดตาม 180 คน

เพิ่มในรายชื่อแนะนำ

เพิ่ม Instagram, เว็บไซต์, ลิงก์อื่นๆ

รูปภาพ

เพิ่มรูปภาพ

ดูใจ

แสดงความคิดเห็น

แชร์

เขียนความคิดเห็น...

โพสต์

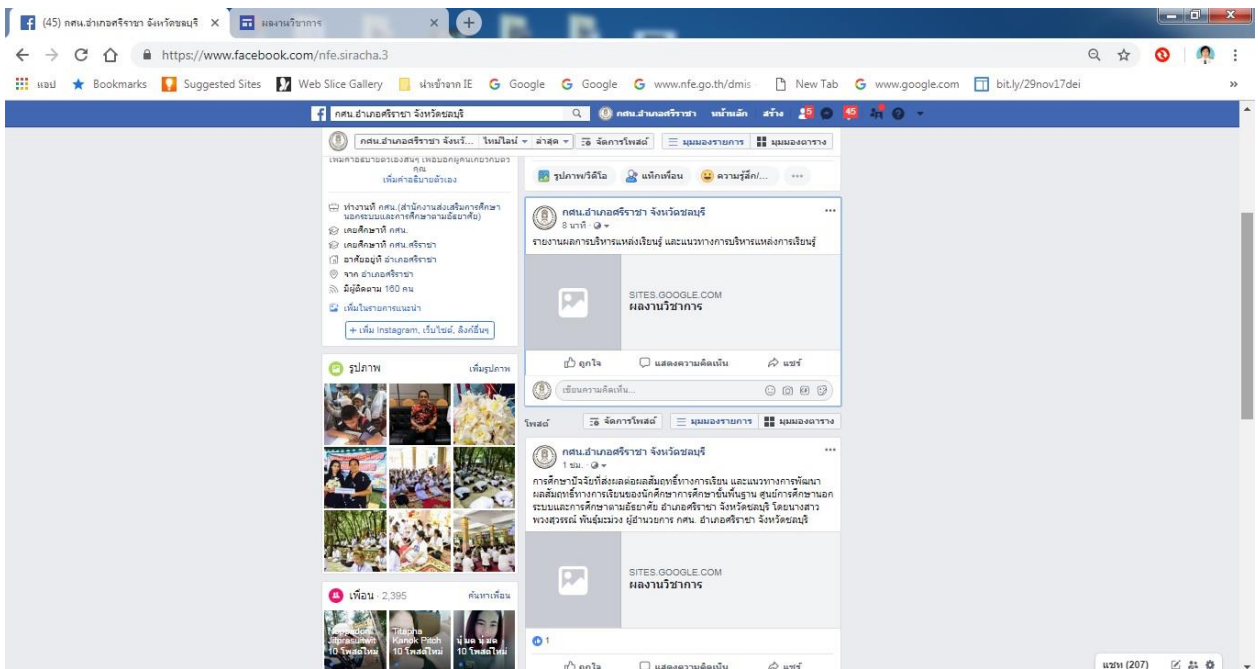
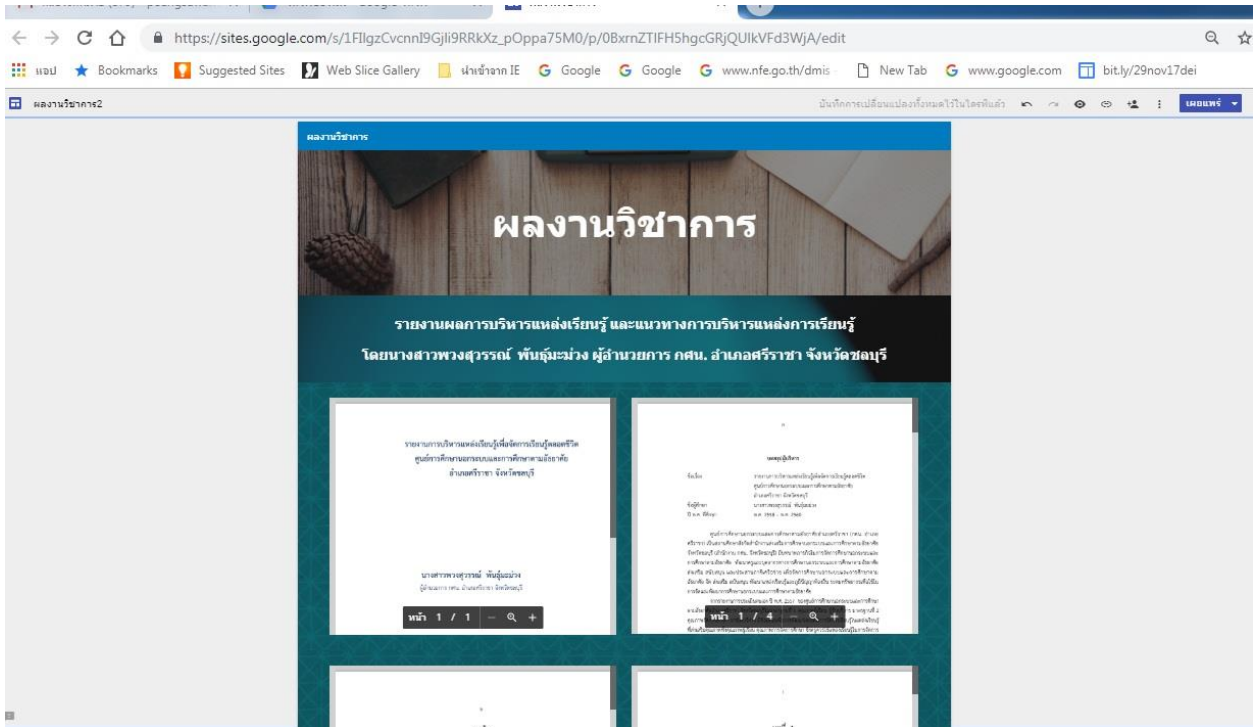
จัดการโพสต์

มุมมองรายการ

มุมมองตาราง

กศน. อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แบบ (207)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวพวงสุวรรณม์ พันธุ์มะม่วง
วัน เดือน ปี เกิด	10 มีนาคม 2509
ที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี(กศน. อำเภอบ้านบึง)
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอบ้านบึง
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2535	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2542	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2547	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2554	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2560	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ปวช.(บัญชี) โรงเรียนพาณิชยการสยาม
พ.ศ. 2531	บธ.บ. (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
พ.ศ. 2540	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2549	ป.บัณฑิต (ประกาศนียบัตรบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์